

2013-2020

TAULA D'AGRICULTURA METROPOLITANA: ELS ESPAIS AGROFORESTALS A LES MUNTANYES DEL BAIX

SEGON CICLE DE DEBATS: 2018 - 2019

Treball coordinat i elaborat per:

Sigrid Muñiz San Martín (CST Cente per la Sostenibilitat Territorial).

Col·laboradors:

Àlex Gudayol, Marta Calvet i Pep Espluga.

INDEX

1	INTRODUCCIÓ	5
1.1.	LA TAULA D'AGRICULTURA METROPOLITANA	5
1.2.	ESPAIS AGROFORESTALS DE LES MUNTANYES DEL BAIX	5
2	EL PROCÉS DE TREBALL	6
2.1.	ENFOCAMENT METODOLÒGIC	6
2.2.	LES SESSIONS	9
3	EL GRUP DE TREBALL	9
3.1.	PARTICIPACIÓ I ASSISTÈNCIA	9
3.2.	MEMBRES DEL GRUP	10
4	EL DOCUMENT BASE	12
4.1.	PRESENTACIÓ	12
4.2.	OBJECTIUS I LÍNIES ESTRATÈGIQUES	12
4.3.	DEBATS PENDENTS	18
5	PROPOSTES DE PROJECTES	19
5.1.	INTRODUCCIÓ	19
5.2.	FITXES DE PROJECTES	19
6	AVALUACIÓ I OPCIONS DE CONTINUACIÓ	29
7	ANNEXES	33
	ANNEX 1	33
	ANNEX 2	35
	ANNEX 3	37
	ANNEX 4	39

ANNEX 5	41
ANNEX 6	42
ANNEX 7	43
ANNEX 8	44
ANNEX 9	45
ANNEX 10	46
ANNEX 11	51
ANNEX 12	51
ANNEX 13	52
ANNEX 14	53
ANNEX 15	53
ANNEX 16	54
ANNEX 17	55
ANNEX 18	56
ANNEX 19	58
ANNEX 20	59
ANNEX 21	61
ANNEX 22	61
ANNEX 23	62
ANNEX 24	63

1 INTRODUCCIÓ

1.1. LA TAULA D'AGRICULTURA METROPOLITANA

Les dades mostren com històricament l'activitat agrària metropolitana ha tendit a disminuir de manera important, degut al fenomen de la urbanització i industrialització d'aquest darrer segle. Tot i això, el territori metropolità de Barcelona conserva encara un important potencial agrari, per exemple, en les terres que ara són boscos o en terres que han estat abandonades.

Des de diferents sectors i organismes, es reconeix cada vegada més, la importància de salvaguardar els espais agraris i forestals per mantenir un equilibri al sistema d'espais oberts, crear paisatges socials i culturals resilents i produir serveis ambientals en benefici de tota l'àrea metropolitana. I l'experiència del Parc Agrari del Baix Llobregat va guanyant més visibilitat i reconeixement.

Ara bé, l'agricultura metropolitana segueix tenint *diferents reptes* que tenen a veure amb el seu enclavament geogràfic (fragmentació dels camps, pressió urbanística, conflicte amb altres usos no productius, contaminació...), amb la situació general del sector agrari (manca de relleu generacional, model econòmic i de mercat vigent, canvi climàtic...), entre d'altres. Uns reptes que es veuen agreujats per com està configurat actualment el territori metropolità, per la poca presència que encara tenen aquestes qüestions en les prioritats polítiques i per la cultura urbana predominant.

La Taula d'“Agricultura Metropolitana” neix en el context de les “Taules de debat i participació entorn a conflictes socioecològics de l'AMB”; una iniciativa promoguda per l'Àrea de Planificació Estratègica de l'AMB i pel Centre per la Sostenibilitat Territorial (CST) que va iniciar-se a novembre de 2017.

Concretament, la Taula pretén:

- esdevenir un espai permanent de participació en el que els diferents agents interessats o directament vinculats amb l'agricultura puguin abocar-hi el seu coneixement i dialogar,
- aprofundir en la comprensió que tenim de l'agricultura metropolitana com a sistema socioecològic,
- reflexionar sobre el sentit i el lloc que té en l'àmbit metropolità
- articular una manera pròpia de promoure aquesta activitat, i
- generar projectes col·lectius d'intervenció.

1.2. ESPAIS AGROFORESTALS DE LES MUNTANYES DEL BAIX

Després del primer cicle de debats (2017-2018), es proposa continuar la Taula amb una de les qüestions que sorgeixen amb més força: la recuperació i dinamització dels espais agroforestals

de les Muntanyes del Baix. És a dir, es decideix iniciar el segon cicle de la Taula enfocats en l'agricultura metropolitana de les zones de muntanya del Baix Llobregat que pertanyen al sistema Garraf-Ordal¹.

És una zona amb un nombre significatiu d'hectàrees de sòl agrícola abandonat amb diferents graus d'aforestació, que presenta grans possibilitats de promoció econòmica de productes agrícoles i forestals. Uns espais amb diverses problemàtiques associades com l'especulació urbanística, la pèrdua d'identitat territorial i el risc d'incendi. Disposen del Pla Director de les Muntanyes del Baix i d'un Conveni Marc de col·laboració entre els municipis de la zona, però, de cap figura de protecció ni de suficient capacitat de gestió supramunicipal/regional.

Hi ha diverses iniciatives i actors clarament interessats en explorar el potencial beneficiós d'aquests espais agroforestals i hi ha múltiples propostes i estudis sobre la taula. Però, també, hi ha voluntats i veus disperses o no localitzades, agents d'altres geografies que poden jugar un paper significatiu, preguntes que encara no ens hem fet i coneixement que ens cal integrar.

I és, precisament, des d'aquest plantejament que es dissenya el procés de treball.

2 EL PROCÉS DE TREBALL

2.1. ENFOCAMENT METODOLÒGIC

Des de bon començament, les “Taules” han tingut una intenció fonamental: tractar aquells reptes i problemàtiques socioecològiques que hi ha en l'àmbit metropolità i que són d'interès tant per a la ciutadania com per a les administracions públiques implicades. Però, les “Taules” també neixen amb la voluntat d'explorar metodologies participatives en les que el coneixement tècnic i el ciutadà puguin dialogar.

D'ençà de la primera proposta al 2017, hi hagut una evolució en el procediment que han seguit les “Taules”. A continuació s'expliquen els trets bàsics de l'enfocament metodològic aplicat en aquest cicle 2018-2019 i la seva traducció pràctica.

Una perspectiva metodològica concreta: *la indagació col·lectiva*

La indagació col·lectiva l'entenen com:

- un procés en el que un grup de persones analitza, dialoga i reflexiona col·lectivament entorn una determinada qüestió,
- per tal de guanyar major consciència sobre la base de coneixement que té i sobre com emmarca els problemes i les decisions, i
- que l'ajuda a millorar la comprensió de la situació i de “l'altre”, a elaborar propostes d'acció i/o a vincular-se com a grup.

¹ Aquesta zona inclou els següents municipis: Begues, Cervelló, Corbera de Llobregat, la Palma de Cervelló, Sant Boi de Llobregat, Sant Climent de Llobregat, Sant Vicenç dels Horts, Santa Coloma de Cervelló i Torrelles de Llobregat.

És una manera de pensar junts, de fer emergir la saviesa del grup i de generar coneixement compartit, transformador i/o nou. Una manera de fer en la que es promouen, com a mínim, els següents processos:

- exploració holística del problema
- reflexió i qüestionament de models/idees/prejudicis
- facilitació de la innovació i el pensament lateral
- recerca i intercanvi d'informació i coneixements diversos
- concreció col·lectiva de resultats i conclusions/consensos

I per què apostem per aquesta perspectiva?

Com és sabut, les problemàtiques socioecològiques (i els reptes de planificació i gestió que tenen associats) són de naturalesa complexa i tenen un abast que sovint desborda les pretensions analítiques i de comprensió. Alhora, són qüestions disputades i, per tant, amb un potencial conflictiu elevat.

Davant d'aquest panorama es reconeix que no n'hi ha prou amb les aproximacions sectorials ni merament tècniques, sinó que ens cal incloure més disciplines, fonts d'informació, sensibilitats i experiències. Una necessitat pràctica que es veu en el camp polític, però, també en el pla epistemològic. D'una banda, es diu que la participació incrementa "la qualitat, pertinença i eficàcia de les polítiques públiques" (COM (2001) 428 final, 11)². D'altra banda, es reconeix que per copsar la densa xarxa de factors involucrats en un fenomen ens cal integrar perspectives, coneixements i visions diverses.

En aquest sentit, ajuntar gent amb bagatges, formacions i realitats diferents hauria d'augmentar la probabilitat de comprendre i resoldre les problemàtiques socioecològiques. Efectivament, fent-ho, es reuneixen més coneixements i aquests són més plurals, i s'augmenta la vinculació amb el context social i polític i, per tant, l'arrelament del coneixement generat. Però, certament, no tot el que s'aboca al recipient col·lectiu és igual ni igualment vàlid i no tota experiència col·lectiva és capaç de crear les condicions socials necessàries per poder implementar propostes o prevenir futurs conflictes.

Es confia en les persones com a agents de coneixement i en la saviesa col·lectiva que hi ha en els grups. També, en el potencial transformador dels col·lectius. Però, perquè això doni els seus fruits caldrà una facilitació activa: una intenció clara d'aprenentatge, escolta i recerca i uns mitjans òptims per canalitzar aquesta tasca.

Com traduïm nosaltres la indagació col·lectiva?

- Donem importància a la constitució del grup de treball

Grups heterogenis: Les persones que formen part del grup han estat expressament convidades per tal que la composició de perfils i procedències sigui suficientment heterogènia, completa i equilibrada. Així que s'ha fet un treball previ de definició del mapa d'actors, de detecció de

² COMISIÓN EUROPEA (2001); El Libro Blanco de la Gobernanza Europea. COM (2001) 428 final. 25 de julio.

persones concretes i de contactar personalment amb cada potencial participant. Es té especial cura en no incloure perfils “polititzats” o massa “reconeguts” per no crear excessives diferències de poder/status dins del grup.

Grups estables: Durant el procés de “reclutament”, es demana compromís d'assistència a cada una de les persones convidades. Es promou que siguin les mateixes persones les que es reuneixen cada vegada per tal de facilitar l'aprofundiment i la construcció col·lectiva del coneixement i perquè es puguin consolidar les relacions i els canals de comunicació entre elles.

Grups poc nombrosos: En tant que no es tracta d'un procés de decisió ni d'un projecte executiu, ens interessa que hi hagi una representació de tots els perfils identificats (quant a tipus d'actors, sectors de coneixement, localització geogràfica...), però, no necessàriament que hi hagi totes les persones directament interessades. Per això, es configura el grup per unes 10-15 persones. Unes dimensions reduïdes que també faciliten el treball grupal.

— El procés de treball és co-creatiu

Com hem dit al principi, la temàtica i missió del cicle de debats 2018-2019 es justifica pel treball previ fet en el cicle anterior. Una missió que condiciona la temàtica que tractem, però, que no defineix exactament què i com s'ha d'abordar. Igualment, es tenen uns objectius metodològics generals que sorgeixen de la nostra aposta per la indagació col·lectiva que condicionen el tipus de procés que fem. Però, els objectius concrets de cada sessió i la manera d'assolir-los es van auto-definint.

Es deixa que una sessió marqui l'agenda de la següent per poder respectar l'evolució del propi procés i no tractar d'encaixar-lo en dissenys massa rígids. Una co-creació que permet incorporar debats, idees o plantejaments nous i no esperats que hagin sorgit i que siguin els participants els que vagin assenyalant (encara que indirectament) el camí a seguir.

— Les trobades són dinamitzades amb propostes de treball prèviament elaborades

Cada sessió està acuradament preparada perquè faciliti la participació significativa i agradable de tots els assistents i perquè el treball col·lectiu sigui seriós i complet, alhora, que amè i fluït. En aquest acompanyament és clau l'ús de tècniques de dinamització grupal especialment creades per l'ocasió. Són activitats dissenyades expressament per aquell grup, sessió i moment que ens ajuden a reflexionar, elaborar coneixement conjuntament, emmarcar debats, integrar, aprofundir, sistematitzar... En la majoria d'elles, ha calgut processar els resultats de les sessions anteriors, buscar informació complementària, pensar sobre la problemàtica i el que cal a nivell grupal... i elaborar materials sobre els que treballar.

Els materials han estat majorment preparats per l'equip dinamitzador, però, els participants també han enviat informació extra (fora de les sessions) que ha servit per elaborar-los en algun moment puntual. La idea és que els materials ens ajudin, a través de preguntes generatives, múltiples formats, jocs, etc., a tenir debats més informats, complexes i de qualitat.

2.2. LES SESSIONS

El segon cicle d'indagació i debat de la Taula d'Agricultura Metropolitana ha constatat de quatre sessions realitzades durant els mesos d'octubre de 2018 a gener de 2019. Un dimarts al mes, entre les 15:30 i les 18:30h, ens hem estat reunint a la seu de l'AMB (sala polivalent de la 5a planta) per parlar dels espais agroforestals a les Muntanyes del Baix.

Cada sessió ha acomplert uns objectius diferents, s'han fet activitats de treball específiques i s'han recollit diferents resultats (per tenir més informació veure annexes):

1ra. Sessió (annex 1)	Recuperació dels espais agroforestals de les Muntanyes del Baix: quins elements entren en joc? Exploració conjunta dels elements relacionats amb l'objectiu proposat	Dimarts 16 d'octubre de 2018
2na. Sessió (annex 2)	Quines opcions de treball tenim? Per on comencem? Aprofundiment de les diferents estratègies de recuperació agroforestal identificades	Dimarts 13 de novembre de 2018
3ra. Sessió (annex 3)	Un nou punt de partida col·lectiu per continuar treballant Establiment del "Document Base" i recollida de possibles propostes de projectes	Dimarts 11 de desembre de 2018
4ta. Sessió (annex 4)	Conclusions, avaluació i propostes de continuació Elaboració col·lectiva de propostes de projectes, avaluació del procés i valoració de com continuar el treball de la Taula	Dimarts 15 de gener de 2019

3 EL GRUP DE TREBALL

3.1. PARTICIPACIÓ I ASSISTÈNCIA

Composició dels grup

— Per perfils; hi ha 15 persones de perfil tècnic, 7 professionals agroforestals, 3 persones amb un càrrec polític, 2 investigadors/res i 2 membres d'associacions socials/ambientals.

— Per institucions; 6 persones que treballen a l'AMB, 5 que estan afiliats a Unió de Pagesos, 4 que formen part del Consell Comarcal del Baix Llobregat, 5 persones que són membres d'associacions sense ànim de lucre, 2 persones que vénen del DARP, 2 persones que treballen a la Universitat, 2 persones que treballen en una empresa privada professional, 1 persona que és d'un Ajuntament, 1 persona que ve a títol personal i 1 persona que treballa en el Consorci del Parc natural de la Serra de Collserola.

— Per localització geogràfica; 9 persones tenen com a marc de treball el territori català, 7 persones treballen en l'àmbit metropolità (com a conjunt), 7 tenen com a referència el Baix Llobregat, 4 persones venen del municipi de Torrelles del Llobregat, 1 es mou bàsicament en el municipi de Sant Boi del Llobregat i 1 altra és coneixedora de la serra de Collserola.

Dinàmiques d'assistència

— Del total de 29 persones que han passat per la Taula, 11 han assistit a totes les sessions o, com a mínim, a 3 de les quatre programades. Hi ha hagut imprevistos amb les feines dels participants o solapaments amb els seus deures laborals, dificultat horària, algun problema en la comunicació del recordatori de la sessió i problemes personals de salut. Però, en molts d'aquests casos s'ha avisat d'una manera o altra de la no assistència.

— I hi ha hagut 11 persones que només han pogut assistir a 1 sessió. Alguns d'aquests casos manifesten que els hi "agradaria haver-hi dedicat més temps", "venir a totes les sessions".

— 14 persones del grup ja havien assistit a alguna de les sessions del cicle anterior (2017-2018).

— Hi ha 5 persones que són convidades pels propis participants, ja sigui perquè són de la mateixa institució i/o venen com a substitució d'algun d'ells, o perquè els han convidat expressament (un dels casos).

3.2. MEMBRES DEL GRUP

Els assistents a la Taula durant aquest segon cicle de debats han estat:

Nom i cognoms	Entitat/institució	Localització/àmbit territorial
Ferran Puig i Verdaguer	Alcalde de Torrelles del Llobregat	Torrelles del Llobregat
Annalisa Giocoli	Tècnic del Servei de Redacció del PDU metropolità AMB	Àrea metropolitana de Barcelona
Raimon Roda	Cap de Servei d'Espais Fluvials de l'AMB i ex-gerent del Consorci del Parc Agrari del Baix Llobregat	Àrea metropolitana de Barcelona
Francesc Magrinyà	Director de l'Àrea de Planificació Estratègica	Àrea metropolitana de Barcelona
Teresa Gómez-Fabra	Equip PDUM, AMB	Àrea metropolitana de Barcelona
José Luis Haro	AMB	Àrea metropolitana de Barcelona
Xavier Membrado	Associació de Voluntaris Forestals de Torrelles	Torrelles de Llobregat
Ferran Berenguer	Pagès Cal Rosset	Baix Llobregat/ St.Vicenç del Horts/Sant Boi
Pep Espluga	Investigador de l'IGOP (UAB)	Catalunya

Jaume Colominas	Consell Comarcal del Baix Llobregat	Baix Llobregat
Jesús Blanco	Conseller de l'Àrea de medi ambient. Consell Comarcal del Baix Llobregat	Baix Llobregat
Trini Palou	Tècnic Consell Comarcal Baix Llobregat	Baix Llobregat
Marc Riera	Tècnic Consell Comarcal Baix Llobregat	Baix Llobregat
Oriol Font	Cooperativa de Torrelles	Torrelles del Llobregat
Joan Santaugini	Cooperativa de Torrelles	Torrelles del Llobregat
Manel Cunill	Centre Sostenibilitat Territorial	Catalunya
Aurora Rull	Investigadora de la Fundació Miquel Agustí (UPC)	Catalunya
Anna Lluís	Directora Simbiosy. Enginyera agrònoma. Estratègies circulars i simbiosi agroindustrial	Catalunya
Lluís Pares	Unió de Pagesos	Baix Llobregat
Jofre Rodrigo	Co-Director de la Xarxa de Custòdia del Territori	Catalunya
Clara Blasco	Tècnica de projectes de la Xarxa de Custòdia del Territori	Catalunya
Marta Pons	Gabinet tècnic PEMB	Àrea metropolitana Barcelona
Olivier Chantry	Responsable Agricultura Ecològica. Unió de Pagesos. Productor Horta Venta directa	Baix Llobregat/ Sant Boi del Llobregat
Manuel Esteban	Arquitecto en Landlab Laboratorio de Paisajes Resilientes	Catalunya
Joan Vilamú	Enginyer tècnic agrícola responsable del desenvolupament del Pla. Agropecuari del Parc Natural de la Serra de Collserola	Collserola
Pere Curado	Pastor	Sant Boi del Llobregat
Àlex Cuesta	Arquitecte Equip Pepnat, AMB	Àrea metropolitana de Barcelona
Miquel Baldi Coll	Secció d'ajuts i desenvolupament rural del DARP	Catalunya
Marta Esparza	Cap de Servei de Coordinació i Gestió territorial del DARP als Serveis Territorials de BCN	Catalunya

4 EL DOCUMENT BASE

4.1. PRESENTACIÓ

Amb aquest cicle de quatre trobades hem volgut crear una base de coneixement prou completa i integrada que serveixi de marc per definir propostes de recuperació i dinamització específiques.

I aquest ha estat el resultat: un Document Base que ens dóna una visió global de la situació i ens posa en relació els diferents aspectes que hi estan relacionats. I, alhora, ens marca les línies bàsiques sobre les que volem treballar. Els objectius i proposicions que aquí es recullen, doncs, ens han de servir de guia per anar desenvolupant i portant a bon port la nostra iniciativa.

Així, malgrat és un material que està en constant evolució -hi ha aspectes per anar definint i sobre els que cal seguir indagant i discutint ("debats pendents")- és un marc de referència suficient bo i segur com per sustentar les nostres accions i propostes futures.

4.2. OBJECTIUS I LÍNIES ESTRATÈGIQUES

Per tal d'aconseguir la recuperació i dinamització dels Espais Agroforestals de les Muntanyes del Baix, tenim **tres grans objectius estratègics**:

- Promoure l'activitat i gestió agroforestal d'aquest territori, que inclou la dinamització del sector primari
- Articular una estratègia territorial integradora per les Muntanyes del Baix
- Crear una base social i institucional implicada en la recuperació agroforestal

L'objectiu central o prioritari és "promoure l'activitat i gestió agroforestal" d'aquest territori. Un objectiu, però, que vindria acompanyat i reforçat pels altre dos; una "estratègia territorial" que l'emmarcaria i li donaria un sentit més ampli, i una "base social i institucional" que el sostindria a curt i llarg termini.

Promoure l'activitat i gestió agroforestal

"Els condicionaments físics (topografia, disponibilitat d'aigua) i biòtics (fauna i flora) li donen unes característiques pròpies que combinen espais oberts (pastures, conreus) amb diversitats d'espais més forestals (matorrals, boscos, garrigues) formant el mosaic que s'ha de mantenir per diversificar produccions i en mires a la preservació d'incendis. Aquest mosaic té valor paisatgísticament però també se li ha de buscar un valor afegit a les produccions agropecuàries".

- **Millorar el coneixement del sistema agroforestal** (fer innovació des de l'AMB i després aplicar aquest coneixement a la gestió del territori, fer I+D en espais de muntanya) i **del seu estat actual** (conèixer i tipificar les diferències climàtiques i orogràfiques de les microregions d'aquesta zona, analitzar les explotacions agràries actuals i les abandonades, monitoritzar els resultats...).

— **Recuperar l'activitat silvo-agro-pastoral com a activitat integrada/unificada** (que el pagès faci de bosqueter en els períodes de menor feina al camp com una manera d'augmentar el rendiment de l'activitat i, alhora, disposar d'un bosc gestionat, crear acords d'arrendament entre pagesos i propietaris o trobant una manera "d'expropiar" l'activitat (no la propietat), formar pagesos amb perfil de gestió forestal, utilitzar la biomassa forestal com a matèria orgànica per adobar el camp, buscar sinèrgies entre la ramaderia i la neteja de boscos...).

— **Aprofitar els instruments de finançament existents** (per exemple, Plans de Desenvolupament Rural, fons europeus com els Coordination and Support Actions (H-2020)...) **i estudiar altres mecanismes de finançament innovadors** (per exemple, utilitzar el 0,5% de l'IBI per la millora ambiental del territori i per promoure l'activitat agrícola, pagament per serveis ecosistèmics...).

— **Dinamitzar l'activitat agrícola** (petita i mitjana pagesia, professió que permeti una vida digna i que estigui enfocada al comerç local-regional)

- *Preparar (i posar a disposició) les terres agrícoles per un aprofitament productiu:*
 - o Fer un mapa de les terres agrícoles recuperables (fèrtils o potencialment fèrtils)
 - o Aprofitar les zones als voltants de les urbanitzacions (prevenció d'incendis)
 - o Recuperar primer aquelles terres més fàcils (que no calgui aterassar).
 - o Neteja de vegetació, adequació de la qualitat del sòl, maneig del cicle de l'aigua
 - o Fer un banc de terres o establir algun altre mecanisme que faciliti l'accés a la terra.
- *Incentivar la producció agrícola*
 - o Potencials cultius: vinya, ametller, olivera, garrofer, cirera, préssec, poma, caquis, prunes, algunes verdures (mongetes, tomàquet...).
 - o Cercar varietats agrícoles adaptades als efectes del canvi climàtic
 - o Assegurar el relleu generacional (per exemple, amb el suport de l'AMB, amb una escola per formar pagesos, implicant a les escoles agràries...).
 - o Disminuir els costos de producció (modernitzant les actuals explotacions per fer-les més viables - sistema de reg, concentració parcel·lària...).
 - o Disposar d'ajudes públiques (per exemple, per iniciar l'activitat) o de subvencions que reverteixin en les persones (no en les organitzacions) i que creïn oportunitats per a que aquestes puguin desenvolupar les seves activitats.
 - o Flexibilitzar la normativa (per exemple, la qualificació urbanística impedeix certes infraestructures agràries)
- *Articular una xarxa de comercialització cohesionada i sostenible*
 - o Millorar la coordinació i organització entre pagesos, intermediaris i consumidors (calen productors enxarxats entre ells, cal millorar la comunicació entre productors i consumidors, cal aprofitar la capacitat d'associar-se per distribuir i comercialitzar...)
 - o Recuperar antics mercats municipals ("hi ha producció de sobres per abastir els mercats de proximitat dels pobles")

- Emprar les noves tecnologies (com aplicacions de mòbil) per distribuir productes
- Aprofitar la proximitat del gran mercat de Barcelona i millorar l'accessibilitat comercial.

— Dinamitzar l'activitat forestal

- *Gestionar el bosc per a fer un aprofitament forestal*
 - Fer una neteja del sotabosc (desbrossar, aclarir la massa forestal). Es proposen dues etapes diferenciades:
 Acció inicial en el que hi ha una planificació territorial, una tasca professionalitzada i una inversió pública.
 Acció de manteniment en el que ho integrem amb l'activitat agrícola i la seva dinamització (per exemple, feina d'hivern dels pagesos) i amb l'impuls del pasturatge com a gestió forestal.
 - Millorar l'estat de conservació de l'ecosistema forestal ("hi ha moltes espècies que s'estan morint, com els garrofers, i hi ha masses pins") i de la seva biodiversitat.
- *Promoure la producció forestal*
 - Identificar els terrenys forestals que necessiten ser gestionats ("no tot s'ha de gestionar, hi ha boscos madurs que ja segueixen una dinàmica natural").
 - Evitar que els boscos que sí hagin de ser gestionats quedin abandonats.
 - Flexibilitzar l'estructura de propietat actual, per exemple, amb acords de custòdia, creant associacions o amb la concentració parcel·lària, que permetin ajuntar terres i gestionar-les conjuntament.
 - Fer extracció de fusta i llenya (biomassa)
 - Impulsar altres aprofitaments forestals com herbes remeieres, bolets, fruits del bosc, mel, ruscs, resines...
 - Instal·lar infraestructures necessàries per a l'explotació forestal i adequar els camins per a que això sigui possible.
- *Augmentar la rendibilitat dels terrenys forestals*
 - Crear un mercat de biomassa (creant un punt d'acopi de fusta i de resta/brossa amb instal·lacions que permetin el seu aprofitament com a font d'energia i promovent l'ús de la biomassa com a combustible en espais públics, urbanitzacions...).
 - Estudiar usos alternatius a la biomassa
 - Aprofitar el programa d'actuacions en paisatges naturals i urbans (PSG), que té "Projectes de gestió forestal associats a valorització energètica i agropecuària dels residus".

— Dinamitzar l'activitat ramadera

- *Promoure el pasturatge*

- Catalogar i recuperar les vies pecuàries i els llocs de pastura com a espais de gestió i de responsabilitat compartida
 - Flexibilitzar la normativa (per exemple, no posar limitacions al número de caps de ramats)
 - Invertir en infraestructures ramaderes (com fer corrals, abeuradors...)
 - Reduir les activitats d'esbarjo que destorben els ramats (com, per exemple, els gossos que surten a passejar).
- *Augmentar la viabilitat econòmica de l'opció ramadera*
- Fer escorxadors o obradors municipals (producció de carn, derivats làctics...)
 - Remunerar els pastors per la prevenció d'incendis forestals en parcel·les boscoses municipals i franges perimetrals i pel manteniment d'espais oberts
 - Elaborar projectes econòmics de ramaderia extensiva

— **Contemplar la possibilitat de realitzar activitats econòmiques complementàries a l'activitat agroforestal** (per exemple, turisme rural) **però, sota unes condicions determinades** (per exemple, seguint valors de sostenibilitat, respectant les necessitats productives agrícoles i forestals, evitant problemes de convivència...).

Articular una estratègia territorial integradora

“Cal educar en una visió territorial i relat propi per potenciar la unió entre agents i ajudar a sentir totes una responsabilitat i necessitat tant de la reconstrucció com de la preservació del mosaic agroforestal”.

“Tant important és el què com el com: cal tenir en compte una perspectiva de regió/àrea metropolitana i una visió àmplia i sistèmica dels agents implicats que contempli un re/equilibri de forces. I un reconeixement de les necessitats del propi territori”

— Valoritzar l'agricultura de muntanya i els municipis del Baix

- *Crear un discurs potent que posi en valor l'agricultura de muntanya* (recordant el paper de la pagesia en un món urbà, reconeixent que hi ha hagut una cultura secular que ha modelat el territori, incidint en una nova política territorial a partir de l'espai agrari, desgranant el concepte d'agricultura de muntanya propera a la ciutat...)
- *Reconèixer allò que aporten els municipis de muntanya a l'àmbit metropolità* (aprofitant la legislació sobre infraestructura verda a nivell europeu, en el context de les polítiques de mitigació del canvi climàtic, considerant aquesta zona com un pulmó de BCN i no només Collserola, com una àrea que garanteix la qualitat de vida dels ciutadans o com un espai que s'ha preservat i que es pot mirar amb orgull des de la identitat metropolitana...)
- *Realitzar activitats educatives i de sensibilització a les escoles i a través del turisme* (per exemple, amb iniciatives de turisme de recollida a pagès, donant certes tasques de gestió agroforestal als “amants de la natura”, aprofitant l'afició a realitzar certs oficis tradicionals com estellar llenya, inspirant-nos en iniciatives de turisme gastronòmic com AGT Baix...).

- *Pressionar perquè hi hagi un marc legal i polític que afavoreixi els espais agroforestals de muntanya* (creant una llei que permeti incidir en la propietat privada, coordinar la llei d'espais agraris, llei de territori i llei de biodiversitat i posar-les al mateix nivell que les urbanístiques...)
- *Aprofitar el moviment global que aposta per l'agricultura sostenible i l'alimentació responsable en l'àmbit urbà* (fent ús de la legislació internacional, dels Objectius de Desenvolupament Sostenible, del Pacte de Milà, del Decenni sobre nutrició de les NNUU, de les polítiques alimentàries de l'Ajuntament de Barcelona...).

— **Reconèixer i satisfer les necessitats actuals del territori** (fent aflorar les seves potencialitats i la seva identitat pròpia, acceptant que calen plantejaments a llarg termini (20-30 anys), tenint en compte el canvi climàtic, i que la ciutat i el camp tenen ritmes diferents, creant una xarxa de serveis per abastir les necessitats dels pobles sense que calgui desplaçar-se a BCN...)

— **Fer una gestió territorial de l'accessibilitat a la muntanya, creant una xarxa d'itineraris senyalitzada** (permetent la freqüentació del bosc i adequant camins per bicicletes, motos, cavalls, però, sense que els itineraris interaccionin amb àrees privades o protegides, evitar problemes d'accés incontrolat, per exemple, de cotxes...)

— **Fer una gestió territorial encarada a la prevenció d'incendis forestals que complementin la tasca que ja fa l'activitat agroforestal** (per exemple, xarxa tallafocs, cremes controlades...).

Crear una base social i institucional implicada

"Esa base social debe tener, jurídicamente hablando, un papel en la gestión. Se debe formar una red de agentes que integren la problemática, y sean capaces de sintetizar "prioridades políticas legítimas" a las que los políticos deban escuchar, pues vienen de la puesta en común de todo el tejido socio-económico. Así además se escucharían esos diferentes agentes entre sí".

— **Constituir un agent col·lectiu per coordinar i acompanyar la recuperació i gestió agroforestal** (el qual ajudaria, a més, a guanyar pes polític i decisonal al territori i a les persones que intervenen econòmicament en aquest, que permetria accions coordinades per tots els municipis de l'àrea en l'àmbit agroforestal...).

- *Consolidar un grup motor que lideri aquesta iniciativa*, constituït per persones que tenen una visió compartida i un grau significatiu de coneixement, recorregut i/o discurs en aquestes qüestions.
- *A partir d'aquest grup motor, treballar per projectes específics que ens ajudin a anar desplegant la iniciativa agroforestal* (per temes específics, per zones...). Cada projecte ens marcarà qui és més oportú que en formi part.

- *Tenir recolzament d'algun organisme públic* (com, per exemple, l'AMB; als ajuntaments petits els hi falten recursos) que ajudi a nivell d'assessorament, de serveis jurídics, de finançament i administrativament ("fent papers"). Però, que no prengui protagonisme, sinó es dilueix allò voluntari.

— **Aconseguir que les persones que habiten a les Muntanyes del Baix s'ho facin seu** (tant els nuclis originaris com les urbanitzacions).

- *Construir relats identitaris que ajudin a apropiat-se del territori*
- *Promoure activitats que ajudin a crear comunitat*. Si et sents part de la comunitat, vols col·laborar en l'economia del poble, en el manteniment del seu entorn. Per exemple, amb activitats que ajudin a vivenciar el territori de diferents maneres, amb activitats per a nens, amb fires de productes...
- *Engegant campanyes de sensibilització* (no hi ha visió sistèmica i a vegades la gent no sap que està interessada. Per exemple, una muntanya ben gestionada també beneficia a les urbanitzacions) i *d'educació ambiental* ("la muntanya es veu com un parc i no com un espai per conrear", "la gent fa el que vol amb impunitat (deixalles, pesca i caça furtiva...)").
- *Implicar a la ciutadania local en associacions ja existents* (per exemple, els propietaris de les urbanitzacions en les ADFs).
- *Tenir una "oficina" o espai fàcilment identificable on la gent pugui dirigir-se (o alguna persona de referència)*.

— **Millorar la comunicació i crear sinèrgies entre actors menys propensos a participar d'aquesta iniciativa** (per exemple, propietaris forestals "no pagesos", estudiants d'algun grau d'agricultura o d'alimentació, membres de cooperatives de consum ecològic, botiguers d'altres poblacions de l'àmbit metropolità, pilots de trial...). Propostes: vincular-los a través de projectes concrets, fent presentacions puntuals de temes/interessos específics, aprofitant i reorientant les activitats que ja fan...

— **Obrir espais de mediació per gestionar conflictes concrets de convivència** (compatibilització d'usos i interessos diferents, per exemple, entre gossos i ramats, entre urbanitzacions i terrenys agrícoles, entre propietaris privats i pasturatge...).

— **Aprofitar estructures i recursos institucionals ja existents** (com els agents d'ocupació i desenvolupament local (AODL) i l'enxarxament amb iniciatives properes que ja funcionin (per exemple, AGT Baix).

4.3. DEBATS PENDENTS

Hi ha consens sobre la necessitat de promoure l'activitat i gestió agroforestal com a objectiu fonamental i sobre algunes de les mesures que caldria implementar per poder aconseguir-ho. Tot i així, encara hi ha certs dubtes que requereixen d'un debat més ampli i/o d'una indagació major:

— *En relació al discurs que acompanya la nostra iniciativa*; Com construïm un relat, una visió prou clara i, alhora, prou inclusiva que ens permeti seguir treballant? Sabem quin és el model més adequat o com és la millor manera d'arribar-hi? Cal definir prèviament el model agroforestal al que volem arribar? O l'hem d'anar construint col·lectivament a través d'una pràctica concreta?

— *En relació al tipus d'agricultura que s'hauria de promoure*; hi ha consens sobre que l'agricultura que volem és una petita i mitjana pagesia, una professió que permeti una vida digna i que estigui enfocada al comerç local-regional. Però, tot i que compartim aquesta definició de mínims, hi ha altres concrecions que encara estan obertes. Per exemple:

- *La producció*: S'ha de fer producció ecològica, de proximitat, de temporada amb varietats locals amb un alt valor gastronòmic? O s'ha de deixar que cada pagès decideixi dins el marc regulat? S'hauria de posar en valor l'agricultura de muntanya per la seva funció de gestió del mosaic agroforestal? O només pels productes que ofereix?
- *La comercialització*: Hi ha d'haver o no hi ha d'haver intermediaris? S'ha de prioritzar la venda local o a l'àmbit metropolità? Quin grau de coordinació/implicació ha d'haver entre producció i consum?

— *En relació al control cinegètic de les varietats forestals* (senlars, tudons...); hi ha diferents sensibilitats a la zona... Què s'ha de fer? Tancar? Caçar? Amb quines limitacions? Hi ha d'haver una estratègia igual a tots els municipis?

— *En relació a l'accés a la terra*; cal una major indagació sobre els bancs de terres i altres models que s'han aplicat per millorar-los i fer-los més efectius.

— *En relació a la disminució dels costos de producció*; cal identificar què cal fer per reduir els costos de producció agroforestal (reg, concentració parcel·lars, accessibilitat dels camins, etc.) i valorar qui hauria d'assumir aquesta intervenció.

— *En relació a les activitats complementàries a l'activitat agroforestal*; cal aprofundir i decidir sota quines condicions es consideraria interessant realitzar activitats complementàries.

— *En relació a la necessitat de gestió per part dels propietaris forestals*; cal indagar sobre quina seria la millor manera d'aconseguir que els propietaris forestals facin una gestió adequada. Informant de l'ús especulatiu que fan els propietaris "absents"? Augmentant els impostos o penalitzant els que no ho gestionin? Aprovant ordenances que obliguin a tenir el bosc net? Motivant als propietaris amb un discurs identitari fort que els vinculi territorialment?

5 PROPOSTES DE PROJECTES

5.1. INTRODUCCIÓ

Cada un dels objectius i proposicions que es recullen en el "Document Base" són prou generals com per ser inclusius i estratègics, però, massa genèrics com per ser aplicats. Així, perquè aquest document sigui efectiu i el puguem portar a la pràctica ens cal seguir aprofundint en cada una d'aquestes proposicions.

Una manera que hem tingut de fer-ho és tractant de definir projectes específics per alguna d'aquestes qüestions. Així, mentre que un procés col·lectiu (com el que hem fet) és creatiu, emergent i sostingut per una visió; un projecte, en canvi, és més acotat, planificat i fonamentat en un objectiu operacional.

Com a grup de treball hem explorat aquesta possibilitat. A partir dels objectius estratègics, hem esbossat les característiques principals d'alguns possibles projectes (veure annex 5). Ho hem fet tractant de no perdre la riquesa sistèmica i complexa de la diversitat d'opinions i, per tant, generant les propostes de manera col·lectiva.

Però, com es pot veure en les fitxes que hi ha a continuació són encara projectes embrionaris en els que, per exemple, no s'especifiquen la duració, equip ni recursos econòmics necessaris. Només s'emmarca el projecte i es defineixen els objectius principals i s'apunten alguns dels elements bàsics que haurien de contenir. Per tant, són propostes compartides que caldria seguir treballant en fases posteriors.

5.2. FITXES DE PROJECTES

A continuació es mostren els quatre projectes que s'han elaborat en el sí del grup de treball. Tots són projectes que es considera interessant impulsar i que són complementaris uns amb els altres. En tot cas, si per qüestions pressupostàries, organitzatives o per altres raons s'hagués d'establir un ordre de prioritització, aquest seria el que els participants han decidit:

1. Dinamització agroecològica a Torrelles del Llobregat
2. Dinamització silvo-pastoral a escala territorial: iniciatives de coordinació supramunicipal
3. Gestió integrada del sistema agroforestal: estudis prospectius i proves pilot a petita escala
4. L'agricultura de muntanya en el context social actual: compatibilitat d'usos i activitats

TÍTOL DEL PROJECTE:	Dinamització agroecològica a Torrelles del Llobregat
Línies estratègiques i subobjectius generals	— Preparar (i posar a disposició) les terres agrícoles per un aprofitament productiu - Identificar terres fèrtils i potencialment fèrtils per posar en producció — Incentivar la producció agrícola - Seleccionar i millorar varietats adaptades a les condicions agroclimàtiques de les muntanyes del Baix, així com al canvi climàtic - Promoure l'ús de tècniques ecològiques - Afavorir l'accés a la terra i el relleu generacional — Articular una xarxa de comercialització cohesionada i sostenible - Connectar productors i consumidors
Descripció general	Dinamitzar l'activitat agrícola de Torrelles del Llobregat des d'una perspectiva agroecològica
Objectius, accions	— Recuperar terres agràries a Torrelles de Llobregat: Facilitar les condicions per a que les terres siguin cultivables (aigua, tanques per senglars, etc.). — Procurar que es faci amb plantejaments agroecològics: Han de complir amb uns criteris de sostenibilitat ambiental, econòmica i social (producció ecològica, circuits curts, ocupació digna, etc.). — La selecció dels productes a cultivar depèn de les necessitats dels consumidors als que vagin dirigits. Per això, el més rellevant és identificar qui seran aquests consumidors (grups de consum ecològic? Supermercat cooperatiu? Escoles? Altres institucions de compra pública? etc.). Caldria una prospecció a fons i establir-hi vincles i compromisos. — Els pagesos que cultivaran aquestes terres recuperades han d'estar disposats a cobrir les necessitats d'aquells consumidors (produir determinats productes), i a fer-ho de manera ecològica. Poden ser pagesos ja existents o nous pagesos, amb un condicionant: la forma d'accés a la terra. — L'accés a la terra es proposa en forma de concessió col·lectiva. Els pagesos s'haurien d'organitzar en forma d'associació o cooperativa. Altres actors també podrien formar-ne part (p.ex. Consumidors vinculats). Es diu que els pagesos haurien de ser preferiblement joves. — Els tipus de cultius poden estar relacionats amb els ja existents (cireres, vinya, presseguers, horta, etc.), però també podrien ser altres nous. Caldria fer-ne algun estudi. — Les terres poden ser públiques i/o privades. Unes han de ser triades amb criteris estrictament productius, però altres amb criteris de manteniment de biodiversitat, del mosaic agroforestal, equilibri ecosistèmic, etc. — Hi hauria d'haver un acompanyament públic (de l'AMB?) que oferís:

	- Formació als pagesos - Logística per a la distribució de productes - Infraestructures productives i de seguretat (contra senglars, vigilància, etc.) — Caldria establir una xarxa de distribució àgil entre producció i consum.
Actors implicats, lideratge	— Un grup dinamitzador que s'ocupi de dissenyar el projecte pilot i dinamitzar-lo — Consumidors: persones, famílies, grups o institucions (escoles, etc.) — Pagesos / productors (existents i nous) — Ajuntament de Torrelles aporta terres i facilita contactes amb propietaris privats. — Entitats educatives proveeixen formació: escoles agràries ecològiques, universitats, fundacions vinculades, etc. — Institucions públiques (Consell comarcal, AMB, DIBA, Generalitat, etc.) donen suport de diversos tipus: - Econòmic - Material, logístic, etc. - Normatives, etc. - Coneixements, etc.
Primers passos	Identificar les terres a recuperar Identificar els consumidors interessats Identificar els cultius adequats Identificar els pagesos que treballaran les terres recuperades
Valoració general	— Es veu clara la necessitat de recuperar les terres agràries. — Tot depèn de si es troba un grup prou nombrós de consumidors disposats a vincular-se a aquesta experiència. Caldria dedicar esforços a aquesta qüestió. — El projecte també contribueix a visibilitzar i fer pedagogia de nous models de producció i consum i de revalorització de l'agricultura al territori metropolità.
Qüestions pendents	— L'accés a la terra més enllà del projecte pilot. Seria interessant poder anar ampliant el projecte en successives fases. — Com reduir les expectatives de requalificació del sòl dels propietaris dels terrenys, o fins i tot penalitzar-los en cas de deixar el bosc abandonat.
Experiències que poden ser inspiradores	— Projecte Odisseu (annex 6) — Alimentem Collserola (annex 7) — Burren Life Programme (annex 8) — Terra franca (annex 9) — Projecte BRAAVA (annex 10) — Parc rural de Montserrat (annex 11) — Carta Alimentària Metropolitana (annex 12)

- Agro-reempresa (annex 13)
- Instruments d'accés a la terra que existeixen a l'AMB (annex 14)
- Bibliografia: Diagnosi agroecològica sobre el mosaic agroforestal de les Muntanyes del Baix (Garraf-Ordal) amb Torrelles de Llobregat com a municipi pilot (Segarra, J. i GómezFabra, T., 2017) (p.19-22).
- Bibliografia: "Els circuits curts de comercialització al Parc Agrari i les potencialitats de la provisió de productes horto-fructícoles als menjadors ecològics de la Comarca. AMB (Àrea de Planificació Estratègica)-Consorti del Parc Agrari del Baix Llobregat- UAB - IGOP. (Francès, G. 2017). (annex 15)
- Bibliografia: "Impuls al circuit curt: exploració del potencial d'un nou mercat local pels productes del Parc Agrari: els menjadors escolars" Symbiosi (Lluís, 2017).

TÍTOL DEL PROJECTE:	Dinamització silvo-pastoral a escala territorial: iniciatives de coordinació supramunicipal
Línies estratègiques i subobjectius generals	— Dinamitzar l'activitat forestal i ramadera: - Augmentar la rendibilitat dels terrenys forestals Escarlar l'explotació forestal a partir de l'experiència de Begues i crear de xarxes de col·laboració en el marc del Programa del PSG-AMB sobre gestió forestal - Promoure el pasturatge com a xarxa d'infraestructures i equipaments i en prevenció d'incendis — Buscar instruments de finançament a escala metropolitana
Descripció general	Promoure l'activitat i la gestió agroforestal des d'una estratègia territorial integradora
Objectius, accions	— Zonificació del bosc per identificar les zones aptes pel pasturatge i per l'explotació forestal — Estudi de viabilitat de l'activitat pastoral en els boscos de les muntanyes del Baix: identificar tipus de ramats, avaluar número de ramats necessaris, identificació de les necessitats en relació a les infraestructures... — Creació d'un consorci supramunicipal per la gestió de les infraestructures comunes (camins, zones assecatge, corrals, abeuradors ...) — Estudiar formes per involucrar els propietaris forestals en la gestió forestal (alternatives): - Crear una entitat supramunicipal que gestioni els terrenys forestals (cessió de la gestió per part dels propietaris) - Acords bilaterals entre ramaders i propietaris forestals - Acords de custòdia - Convenis de col·laboració - Lloguer dels terrenys - Obligar als propietaris a que netegin els boscos i a mantenir les infraestructures (per tal que acabin cedint la gestió dels seus boscos) — Identificar una zona per l'aplicació d'un pilot per a la gestió forestal (que inclogui varis municipis, amb diferents agents, que ajudi a tancar debats, amb diferents reptes...) — Promoure el relleu generacional de pastors → assegurant les rendes — Formar / donar suport als pastors per tal de produir productes de valor afegit (formatges, carn ...) — Identificar noves demandes (per exemple, productes "halal")
Actors implicats, lideratge	— Propietaris forestals — Pastors/ ramaders — Ajuntaments — AMB i DIBA — Serveis de gestió d'infraestructures (exemple: empreses elèctriques) — Universitats i Centre Tecnològic Forestal — Entitats ambientalistes que tinguin la mateixa "visió" per a l'explotació del bosc

	— Escoles En temes biomassa: - Gestió comarcal → Consell Comarcal - Agrupació de varis municipis per petites conques per proximitat de la recollida de biomassa (per temes logístics) - Cal implicació de la Generalitat i la Diputació més enllà del finançament de la Diputació
Primers passos	— Avaluar si els boscos de les muntanyes del Baix admeten silvo-pastoral: quines zones, quins tipus de ramats, números de caps, quins són els usos — Identificar clarament els objectius de l'activitat silvo-pastoral: mantenir l'activitat pastoral, neteja de boscos, prevenció incendis ... En funció dels objectius identificar les accions més idònies — Identificar les infraestructures necessàries — Identificar les persones / entitats disposades a formar part del projecte
Valoració general	— Cal implicar els veïns de l'activitat que no en viuen i que la vegin com un activitat útil per la gestió dels boscos — Tots els actors han de tenir una mateixa visió en relació amb la gestió del boscos — Es necessita un agent / administració que faci de motor
Qüestions pendents	— Involucrar els propietaris forestals — Sostenibilitat econòmica a llarg termini de l'activitat pastoral amb la complementarietat d'altres activitats — Identificar persones que vulguin treballar com a tal (hi ha prous pastors?) — Involucrar el veïnat en la "protecció del ramader" — Conèixer els reptes de coordinació territorial existents ii incorporar accions per superar-los. — Sota quins criteris s'han de "repartir" els diners? Com millorar la transparència i la rendició de comptes a l'hora de decidir i implementar partides pressupostàries?
Experiències que poden ser inspiradores	— Associació La Gaiata. Projecte RAMATS al BOSC (annex 16) — Taula de Camins de l'Alt Pirineu i Aran (annex 17) — Boscos de pastura i tòfona al Lluçanès (annex 18) — Projecte RedFor (http://selvicultor.net/redfor/) (annex 19) — Projecte per a la gestió agroforestal sostenible i l'aprofitament energètic de la biomassa a les Muntanyes del Baix (2018) (annex 20). — Bibliografia: "Exploració i disseny d'un projecte d'economia circular des d'una perspectiva agroecològica als municipis de l'AMB – Baix Llobregat – Ordal. Subprojecte 3: Anàlisi d'economia circular a l'àrea de l'Ordal (biomassa-ramaderia)" (Segarra, J. i Gómez-Fabra, T., 2017) (p.30-38). — Bibliografia: "Estudi del potencial productiu de biomassa primària a l'AMB" (Enginyeria Burrial-SCPP, 2011-2020, p.183-189)

TÍTOL DEL PROJECTE:	Gestió integrada del sistema agroforestal: estudis prospectius i proves pilot a petita escala.
Línies estratègiques i subobjectius generals	— Millorar el coneixement del sistema agroforestal de la zona - Fer un estudi que reculli l'estat de la qüestió sobre "sistemes agroforestals" (fonaments teòrics). I un diagnòstic local sobre com és el sistema agroforestal a les Muntanyes del Baix (dinàmiques entre factors, nivell de resiliència...). — Conèixer les interaccions passades, actuals i potencials entre l'activitat agrícola, ramadera i forestal - Detectar sinèrgies entre activitats i en explorar la viabilitat de la professió agroforestal — Reconèixer el valor de l'agricultura de muntanya com a gestió sostenible del territori - Fer un estudi comparatiu i econòmic entre la gestió ambiental convencional i l'activitat agroforestal ancestral. — Iniciar proves pilot a petita escala (finques i/o zones específiques) de diferents dissenys agroforestals - Escoltar i implicar als pagesos en la seva definició i desenvolupament i en anar repoblant progressivament el territori.
Descripció general	Recuperar l'activitat agroforestal com a activitat unificada a les Muntanyes del Baix
Objectius, accions	— Coneixement agroforestal: - Tenir informació específica sobre diferents variables (aigua, boscos, terres...) que ens permeti saber quines possibilitats i combinacions productives hi ha. Tenir diferents capes d'informació per combinar. També, les que tenen a veure amb els fluxos econòmics (el sistema ha de ser productiu i s'ha de conèixer també com es comporta econòmicament). - El coneixement agroforestal ha de servir per definir els models productiu, però també per a generar materials divulgatius. - El coneixement agroforestal prové d'estudis tècnics i del que coneix la gent del territori i el propi professional agroforestal. — Disseny de models productius "sinèrgics": - Es preveu implicar als protagonistes en la definició participativa dels diferents dissenys agroforestals. — Hi ha d'haver una tasca de divulgació i valorització d'aquesta activitat realitzada per agents diferents als professionals agroforestals. Es poden fer festes específiques per mostrar tasques forestals (com el cas de la festa d'estelladors) i també elaborar materials educatius per les escoles (que els nens coneguin les funcions productives del sistema forestal). — Es pot crear una escola agroforestal que canalitzi totes aquestes proves pilot i faci de mitjancer per als joves que vulguin participar com a professionals-aprenents (tipus Escola de Pastors, Terra ferma...). També que tingui una línia

	integrada de coneixement agroforestal. — Es preveu un tutelatge de l'administració, tant per acompanyar en el seu disseny i desenvolupament (a nivell de coneixement) com per "assegurar" econòmicament les activitats.
Actors implicats, lideratge	Com a actors principals: — Pagesos, propietaris forestals, ramaders; el professional agroforestal — L'administració que tutela — Agents dinamitzadors que acompanyen sobre terrenys i s'encarreguen de fer la tasca divulgativa i de generació de discurs. D'altra banda, també es preveu incloure a aprenents. Persones que venen de diferents graus formatius i que busquen opcions laborals i/o llocs on fer pràctiques i que estarien disposats a "testar" (molt lligat a espais d'aprenentatge).
Valoració general	— És un projecte que respon a les necessitats generals del territori i a la necessitat que s'escolti als pagesos i als implicats directes, però, alhora, no s'acaba de saber quin és el públic diana ni com ho rebrà. — Es pretén incidir en el sistema agroforestal en conjunt, millorant el seu coneixement i fent diferents propostes aplicades. — Els punts forts són que es tracta el sistema agroforestal com a unitat integrada, que ens permet testejar i innovar pel futur i implicar als pagesos i agents gestors des del començament. També és una manera de passar a l'acció sobre terreny. — La idea és trobar sistemes productius integrats i, alhora, valoritzar aquesta activitat agroforestal com a gestor del territori.
Qüestions pendents	— S'ha de valorar si volem pilotar d'algunes de les dues maneres: 1) o fent diferents models a diferents llocs i reflexionant i obtenint dades sobre quines són les millors opcions, o bé, 2) fer un sola prova en diferents llocs i valorar-la passat un temps determinat per extreure conclusions. — Ens cal conèixer si hi ha pagesos disposats a fer aquestes proves i/o com canalitzar que els aprenents puguin ser protagonistes d'aquest projecte.
Experiències que poden ser inspiradores	— "Gestión irregular de encinares de <i>Quercus ilex</i> subsp. <i>ilex</i> para la producción de leñas y madera de sierra" (Pau Vericat Grau, Míriam Piqué Nicolau Área de Gestión Forestal Sostenible, CTFC). — "Aprovechamiento ganadero con ganado bovino de una finca de pastos, pastos arbolados y adehesamientos en una zona de clima submediterráneo húmedo" (Marc Taull Taull, Centro Tecnológico Forestal de Catalunya). — Agroforesteria (annex 21) — Espai Test Agrari (http://espaciostestagrarios.org/) — Bibliografia: "Estudios Agroforestales en Andalucía Oriental: datos, planteamientos, expectativas, compromisos y experiencias" (Robles Cruz; Ruiz-Mirazo; Ramos Font; Varela; Cardoso Arango; González Rebollar, 2007). — Bibliografia: "Naturaleza y configuración del paisaje agrosilvopastoral en la conservación de la diversidad biológica en España" (De Miguel, 1999. Revista Chilena de Historia Natural 72: 547-557).

TÍTOL DEL PROJECTE	L'agricultura de muntanya en el context social actual: compatibilitat d'usos i activitats
Línies estratègiques i subobjectius generals	— Constituir un agent col·lectiu que ajudi en la recuperació agroforestal. - Crear un grup veïnal (gent del territori) que recolzi l'agricultura de muntanya — Obrir espais de mediació per gestionar conflictes de convivència - Detectar i mapejar els conflictes actuals i elaborar estratègies de convivència - Estudiar l'impacte dels usos urbans i lúdics sobre les activitats i formes de vida actuals
Descripció general	Promoure l'agricultura de muntanya i millorar el seu encaix en el context social actual
Objectius, accions	— En relació al grup veïnal de suport - Decidir quines accions estratègiques són les més adequades per recolzar l'agricultura de muntanya (podríem promoure algunes de les accions que ja hem esbossat en el Document Base (educació ambiental, fires...)?). - Detectar activitats que les veïnes, tècnics i professionals vulguin tirar endavant, cal escoltar les demandes. - Veure amb quins efectius/actius es compta per formar part d'aquest grup de suport (hi ha algun poble o zona on hi hagi un grup de persones prou sensibilitzades per iniciar quelcom així?). - Memòria històrica i altres recerques que ajudin a vincular-se amb el territori — En relació a la mediació de conflictes - Mapejar conflictes com els que ja hem identificat, per exemple entre senglars i agricultura - Tenir en compte altres com els que hi ha entre els gestors forestals i els usuaris amb una forta visió conservacionista del bosc. - Contactar amb "professionals" o gent amb experiència perquè facin acompanyament de forma temporal tot i que no hi participin a la llarga. - Posar el focus en prevenir els conflictes a més de mapejar-los
Actors implicats, lideratge	— Es considera important que hi hagi algun grup impulsor que faci transversal totes les iniciatives que s'estan donant a terme en qüestió agroforestal (reunions Consell Comarcal Baix Llobregat, Taules i equip de seguiment del PSG). — En el grup de suport a l'agricultura de Muntanya hi ha d'haver gent del territori, també caçadors i propietaris forestals per buscar la bona gestió forestal (dinamitzar per veure les seves necessitats de manera que gestionin els boscos).
Primers passos	Cal definir i aplicar usos.

	Començar explicant què vol dir la muntanya i el respecte que cal primer a persones del poble que no formen part de l'activitat agrícola, per després estendre-ho a persones que vinguin d'altres llocs. Com explicar-ho? A accessos, aparcaments (ja que tothom va en cotxe) . A escoles, centres excursionistes, clubs de bici, de motos... També sancionar conductes
Valoració general	Cal una consciència metropolitana: integrar tot, des dels serveis urbans com hospitals i teatres, a les terres agrícoles i forestals i les activitats corresponents. → “biodiversitat urbana” Paraules clau: estratègia compartida, bé comú, biodiversitat urbana Com anomenar aquesta agricultura? De muntanya? Metropolitana? Periurbana? De convivència? Consens en l'utilització de l'expressió “Muntanyes del Baix” per l'impacte que genera en les persones que no ho coneixen.
Qüestions pendents	— Com implicar a la gent? Calen mediadors? Es pot fer a partir d'un estudi de percepció? Arran de detectar participativament els conflictes actuals? O fent un diagnòstic participatiu sobre la relació urbà-rural? — El grup veïnal de suport ha de ser una xarxa de grups “municipals”? Ha de tenir un format més o menys formal? Hi ha algun grup veïnal que ja existeixi per altres qüestions que pugui incorporar aquest nou objectiu? — Com definir i aplicar usos? — Com expliqués l'espai? Com un parc o com una font d'aliments? Tenim prous elements per crear un discurs potent? — Els ajuntaments haurien de tenir un espai/bústia on rebre “queixes”, on donar i rebre informació sobre l'espai agroforestal? O hauria d'aprofitar-se l'Oficina Tècnica de les Muntanyes del Baix? Com podríem aproximar l'administració a la ciutadania? — Com podem divulgar i estendre la informació i experiència que anem obtenint amb aquest projecte? I que sigui útil per altres situacions i contextos similars? — Es podria iniciar l'aproximació d'usuaris, la millora de la comunicació entre activitats amb una proposta de mediació pràctica amb alguns dels conflictes que ja hem identificat?
Experiències que poden ser inspiradores	— Xarxa Ciutadana (Viu la Riera!) (annex 22) — Observatori ciutadà per l'horta (annex 23) — Sindicat de llogaters (annex 24) — Bibliografia: “Mercados agropecuarios locales como respuesta a la subordinación del campo a la ciudad (Segrelles, 2015)”.

6 AVALUACIÓ I OPCIONS DE CONTINUACIÓ

El context social i polític del procés

- Els participants creuen que la Taula clarament aborda una problemàtica rellevant i d'interès pel territori i, inclou aquelles qüestions més significatives de la temàtica.
- El context institucional en el que s'ubica la Taula es considera oportú, tot i que, segurament, calgui reforçar la implicació d'alguns dels actors amb competències en la qüestió.
- Es creu que l'empoderament dels agents interessats encara no és suficient; hi ha una voluntat de fer-ho des de la Taula i de destinar-hi recursos, però, encara falta camí per fer.
- Es diu que el procés dut a terme no és un procés dissenyat ni pensat per prendre decisions vinculants. Però, es creu que ha servit per identificar algunes de les qüestions que seria interessant impulsar i que el coneixement generat pot servir per orientar l'actuació administrativa i governamental.
- Més enllà de la incidència en l'actuació dels poders públics, es creu que el procés és una manera d'entrenar les capacitats necessàries pel propi exercici democràtic i com una manera d'abordar conflictes d'interessos.
- La metodologia emprada en la Taula es considera que serveix per “contextos on cal involucrar múltiples agents”, “provinents de moltes realitats diferents”, tant en el nivell municipal com supramunicipal.

Enfocament metodològic

- Es considera clau que hagi estat un procés co-creatiu i que s'hagi fet des d'una perspectiva interdisciplinària i holística. També que es preparin les sessions i que hi hagi algú que en faci l'acompanyament.
- Es creu que reunir-nos les mateixes persones durant diferents sessions permet aprofundir més en la temàtica i, per tant, que és important demanar compromís d'assistència per anar consolidant el grup. De fet, algú comenta que és important “requerir i reforçar l'assistència de certs actors segons s'avanci en el procés”.

Les sessions

- Entre els assistents es considera, en general, que tant el nombre de sessions com l'horari i la durada d'aquestes és adequat. I que s'han destinat recursos humans i tècnics suficients com per impulsar el procés.
- Tot i així, també és cert que l'horari ha estat una de les raons explícites per la qual molts pagesos convidats no han pogut assistir (demanen que les sessions es realitzessin en acabar la jornada laboral, quan marxa el sol).
- Els participants consideren, en la seva majoria, que l'agenda de cada sessió era entenedora, l'estona de descans suficient i la distribució dels espais de treball i la tasca de dinamització oportuna i encertada.
- El temps destinat a cada activitat era prou adequat, tot i que millorable.

- Algú recomana simplificar les tasques de treball proposades i algú altre que s'enviïn els resultats de cada sessió per tenir-los per la sessió següent.
- Les activitats de treball que es proposaven per generar resultats col·lectius, en general es consideren apropiades pels objectius de cada moment, clares i diverses. Unes activitats que la majoria creu que ajudaven a sistematitzar i canalitzar el debat i que facilitaven les aportacions de tots.
- Els participants en general s'han sentit més còmodes responant alguna pregunta concreta, fent exercicis que tractaven específicament sobre la zona i que despertaven més controvèrsia i amb els debats en plenari. També els hi han agradat les dinàmiques que eren com un joc, utilitzant la imaginació i la inventiva i treballant a partir d'imatges o elements visuals.

El grup de treball

- En general es considera bé el nombre de persones que formen part del grup; quant a nombre total (29) i quant a l'assistència per sessió (15).
- Els participants estan satisfets amb el grup; la pluralitat de perfils es considera prou bona i, en general, es veu com un "grup interessant i potent".
- Ara bé, es troba a faltar representació dels sector agroforestal ("perquè estan en una proporció baixa en el grup i si falla algú es queden sense representant"). També persones de diferents municipis (predominen els de Torrelles del Llobregat) i perfils com els consumidors³.

Resultats

- En general es considera que és un procés que ha servit per: reunir, escoltar i conèixer altres veus, per aprendre uns dels altres, per millorar la comprensió de la problemàtica agroforestal i per parlar de qüestions que no sempre es parlen.
- Ara bé, es creu que no ha servit massa per generar projectes col·lectius d'intervenció ni per arribar a acords de com abordar la qüestió.
- Quant a la creació de xarxa, sembla que és un resultat que està en un estat incipient. En aquest sentit, algú proposa "treure la Taula a altres espais de treball, d'oci i de participació col·lectiva", com una manera de crear xarxa.
- Aparentment, les persones que ja coneixen molt la problemàtica no han canviat la seva manera de veure-la i han sentit que algunes aportacions eren redundants al coneixement que ja tenien.
- La resta sí que ha ressaltat alguns dels aprenentatges que han obtingut. Per exemple, "m'ha servit per fer-me una idea de les iniciatives que s'estan desenvolupant a les Muntanyes del Baix", "aportacions al PDU i conèixer l'experiència del col·lectiu professional pagès", "he après molt sobre la realitat socioeconòmica de les Muntanyes del Baix", "he après que el Baix Llobregat té muntanya i que a nivell agrícola viuen una realitat molt diferent a la del pla", "veig més variables de la mateixa problemàtica i això m'apropa a la solució".
- Es creu que els resultats obtinguts són producte de la participació i que no es podien haver generat d'una altra manera.

³ Durant el procés de reclutament ja es van detectar aquestes mancances: es va fer un esforç molt gran en aquest sentit, però, no es va aconseguir la seva assistència. El que també és una dada significativa sobre la pròpia problemàtica.

- El document que recull aquests resultats es considera que reproduïx prou fidedignament els debats que hi ha hagut, que tothom més o menys ha anat seguint la seva elaboració i que mostra, en gran mesura, els consensos, dissenys i debats pendents que hi ha sobre la qüestió.
- Són resultats que es creu que es poden fer servir per altres contextos o realitats i que podrien influir en decisions o actuacions futures.

Valoració general

- La sensació general que desperta la participació en la Taula és positiva. Es diu; “molt bona iniciativa”, “ambient càlid, amè i distès que fomenta la intervenció”, “m’he sentit escoltat, inclòs, cuidat i respectat”, “excel·lent tracte i dinàmiques de participació”, “ho he gaudit”, “experiència positiva i enriquidora”, “m’ha agradat la sensació d’eficiència en veure en què es convertien 3 hores de treball”, “m’ha sorprès positivament des del principi, tant per la metodologia de treball com pels resultats obtinguts a cada sessió”.
- Pel contrari, hi ha alguna persona que s’ha sentit “frustrada”: una perquè s’esperava que fos un debat més global i una altra perquè volia treballar en una realitat més immediata i construir un projecte concret.

Continuació

- La majoria de persones del grup tornaria a participar en una experiència similar. Tot i que hi ha una persona que considera la dedicació d’hores un factor limitant.
- Es considera que als resultats se’ls hi ha de donar continuïtat i s’han de posar en relació amb altres iniciatives sobre el mateix tema que ja hi ha en la zona (buscar sinèrgies).
- D’altra banda, no es veu clar que la Taula pugui esdevenir un espai permanent i autosostingut a llarg termini. Es creu que milloraria si el contacte entre els seus protagonistes no fos tan puntual, sinó quotidià. I algú suggereix “integrar les capacitats dels participants, per exemple, fent de ponents en alguna sessió”.
- Tot i així, tothom veu la necessitat de continuació de l’experiència i “queda l’expectativa de com seguirà i si el projecte dura a llarg termini o no”. La gent pregunta quins seran els següents passos.
- En general, s’espera que agafi el lideratge l’AMB: “veig amb esperança la implicació de l’AMB en la gestió dels espais oberts”. Tot i que això no treu que es “trobin les interaccions oportunes amb la feina que es porta a terme des del CCBL, en l’àmbit de l’Oficina tècnica de les MdB”.
- Algunes dels comentaris fets són:
 - “La valoració global és positiva però ho entenc com una primera fase. Això hauria de tenir continuïtat. L’AMB hauria d’agafar-ho com un repte i entrar-hi a fons”.
 - “És una experiència, banc de prova, que serveix per anar buscant com hauria de ser una taula de cocreació liderada per l’AMB”.
 - “És difícil que aquestes taules tinguin resultats immediats quan el model agroforestal no està consensuat amb els actors principals però cal persistir”.
 - “Mai s’havia demanat opinió al pagesos és molt d’agrair, crec que AMB ha fet un pas important si volem conservar aquestes zones agrícoles de Muntanya o del Parc Agrari”.
 - “Espero que aquest exercici serveixi per consolidar accions metropolitanes que permetin contemplar aquest tema com a cabdal dins de les temàtiques territorials de

l'AMB. Cal donar-ho a conèixer als 36 municipis metropolitans. Cal un document per aprovar en el plenari que comporti un compromís de futur”.

- “L'acompanyament de l'AMB ha d'ultrapassar aquesta legislatura, perquè l'arbre necessita un tutor perquè no creixi tort”.

— Algunes persones expressen explícitament que han estat fent difusió del procés i dels seus resultats i que pensen seguir fent-ho a partir d'ara (“nosaltres ens comprometem a recolzar les iniciatives en serio i a fer córrer la veu”, “em comprometo a ajuntar als diferents alcaldes i alcaldesses per anar ampliant aquesta feina”).

7 ANNEXES

ANNEX 1

SESSIÓ 1: La recuperació dels espais agroforestals de les Muntanyes del Baix: quins elements entren en joc?	Objectius generals: — Reunir visions i coneixements diversos sobre el sistema socioecològic agroforestal — Explorar conjuntament quins elements entren en joc quan ens proposem “recuperar i dinamitzar” aquests espais. — Coneixe'ns uns als altres i començar a establir vincles de confiança i de comunicació.
16 d'octubre de 2018 15:39-18:30h Seu AMB 16 assistents	Breu descripció: En aquesta sessió es prioritza la recollida d'informació diversa i la voluntat d'explorar la complexitat del sistema socioecològic agroforestal. Per això, els participants aboquen a l'espai col·lectiu els seus coneixements i aquests són compartits i sistematitzats. Però, també, es volen conèixer els objectius que hi ha entorn a la necessitat de recuperació agroforestal i poder agrupar i contrastar aquestes expectatives entre tots.
	Principals resultats: — Visió territorial de les Muntanyes del Baix i de la seva heterogeneïtat — Actors vinculats a la qüestió i les seves interrelacions — Elements que formen part del sistema agroforestal i principals problemàtiques — Objectius que engloba la recuperació d'aquests espais
	Activitats realitzades: — <i>Exploració geogràfica:</i> localitzem en un mapa les àrees similars/diferents, tenint en compte el màxim de criteris possibles (condicions medi físic, qüestions socio-culturals, urbanisme, aspectes econòmics, elements de governança...). — <i>Mapa d'actors:</i> identifiquem els actors, el seu grau de coneixença i les seves interrelacions. — <i>Combinació d'elements:</i> creuem a l'atzar diferents elements que formen part del sistema agroforestal i analitzem la seva interacció. — <i>Joc de cartes:</i> construïm una baralla de cartes amb les necessitats/expectatives/objectius que tenim entorn a la recuperació agroforestal i les agrupem a cada partida.

ANNEX 2

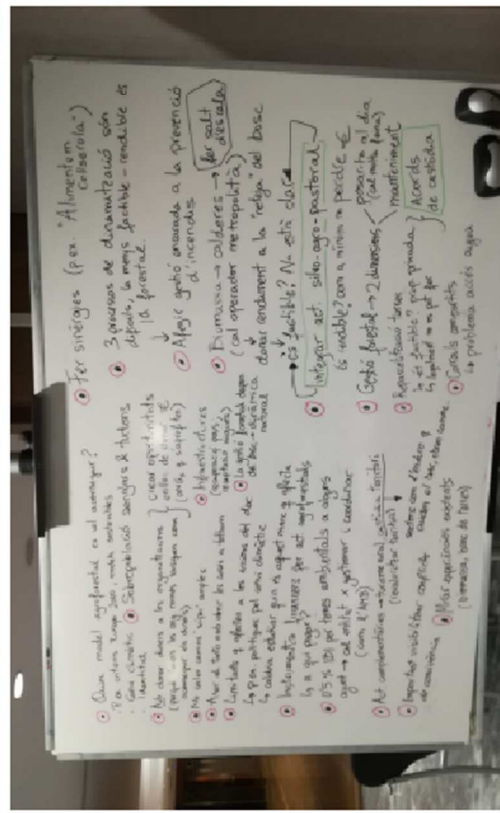
SESSIÓ 2: Quines opcions de treball tenim? Per on comencem?	Objectius generals: — Mostrar els resultats obtinguts a la sessió anterior. — Aprofundir en les quatre estratègies de treball identificades a través de diferents aproximacions i moments. — Valorar i seleccionar quina estratègia volem adoptar com a grup per aconseguir la recuperació agroforestal de les muntanyes del Baix. — Continuar millorant la coneixença mútua i reforçant els vincles de confiança entre els membres del grup
13 de novembre de 2018 15:39-18:30h Seu AMB 18 assistents	Breu descripció: A partir del que es va recollir en la primera sessió, l'equip dinamitzador elabora quatre estratègies diferents per aconseguir la recuperació agroforestal. Són diferents camins que ens ajuden a assolir el propòsit general de la Taula i que, malgrat està directament relacionats, es focalitzen en diferents qüestions. Durant la sessió, els participants van debatent, matissant i ampliant col·lectivament cada una d'aquestes estratègies. I, finalment, valoren individualment quina seria la seva elecció.
	Principals resultats: — Definició de les grans línies estratègiques que voldríem impulsar — Objectius específics per cada una d'aquestes línies — Identificació dels debats "pendents" en els que cal seguir indagant — Primera valoració dels participants sobre el que consideren més important treballar
	Activitats realitzades: — <i>Treball d'anàlisi:</i> fem un anàlisi DAFO de cada estratègia per identificar els reptes i potencialitats de cada opció. — <i>Treball reflexiu:</i> a partir d'una afirmació provocadora (que inclou els aspectes més incerts, controvertits i estereotipats de cada estratègia) els participants han de posicionar-se (molt a favor, a favor, en contra, molt en contra) i debatre-ho. — <i>Treball creatiu:</i> es proposen situacions paradoxals que no segueixen la lògica habitual per poder complementar i/o modificar l'estratègia proposada des d'una mirada renovada. - Pluja d'idees entorn a objectius que són el negatiu de la fotografia desitjada - Joc de rol entorn a la definició de l'espai organitzatiu anti-ideal - Pluja d'idees entorn a escenaris futurs surrealistes - Storytelling entorn a les aventures de persones que no són del territori — <i>Treball de selecció i justificació:</i> individualment cada participant escriu quina o quines són les estratègies treballades que prioritzaria i perquè.

ANNEX 3

SESSIÓ 3: Un nou punt de partida col·lectiu per continuar treballant	Objectius generals: — Assegurar-nos que tots els participants coneixen els resultats de les dues sessions anteriors. — Validar conjuntament el “Document Base” i fer les modificacions que siguin necessàries. — Fer una pluja d’idees sobre projectes que es podrien engegar i començar a esbossar-los — Continuar millorant la coneixença mútua i reforçant els vincles de confiança entre els membres del grup
11 de desembre de 2018 15:39-18:30h Seu AMB 12 assistents	Breu descripció: La sessió té dues parts clarament diferenciades. Un moment de tancament en el que fixem momentàniament el marc de treball comú. I un moment d’obertura en el que comencem a traduir el marc general en projectes concrets. Els participants expressen el seu grau d’aprovació del document de resultats i fem les modificacions que es considerin pertinents. Després, prenent aquest document com a referència, els participants pensen i valoren quins possibles projectes podríem engegar.
	Principals resultats: — Document Base validat pel grup amb els objectius i les línies estratègiques de la recuperació agroforestal i amb els debats pendents que encara ens cal abordar. — Pluja d’idees de possibles projectes.
	Activitats realitzades: — <i>Compartim en plenari:</i> els participants han llegit el document de resultats abans de la sessió i han anotat allò amb el que estan en desacord, que consideren prescindible, i/o que pensen que no és factible dur a terme. Unes observacions que comparteixen durant la sessió i que justifiquen a la resta del grup. — <i>Treball de concreció:</i> cada participant tracta de definir un projecte que ajudi a implementar algun dels objectius del Document Base. Primer individualment i després amb ajuda dels altres (en grups).

SESSIÓ 3: Un nou punt de partida col·lectiu per continuar treballant

Fotografies de la sessió

Exemples d'activitats realitzades

Exercici de concreció (fixa Projectes)

ESPais AGROFORESTALS MUNTANYES DEL BAIX

PROJECTES ESPECÍFICS QUE PODRIEM IMPULSAR COM A GRUP

Pujol d'Esca: A partir del que tenim consensuat en el "Document Base", se fa un clar projecte concret que ens ajudi a desenvolupar-lo. Implementar alguns dels seus objectius? ESCOLIR EL TÍTOL

-
-
-
-

TRIAR una de les propostes que tinguis i prova de DESCRIBIR LA una mica més:

TÍTOL:	
Quin és l'objectiu general?	
Quins subobjectius es poden assolir?	
Quines accions podrien dur-se a terme per respondre a aquells objectius?	
Quines persones del grup de treball actual seria adequat que hi formessin part i que hi fessin un seguiment més exhaustiu?	
Quins altres personatges locals podrien implicar-se a l'elaboració del projecte?	
Quin diàleg es preveu que sigui el projecte?	
Com s'hauria d'avaluar el seu progrés i impacte en el territori?	

Quatre regles d'or per a la feina proposada pels quals necessites l'ajuda dels companys? Quines qüestions encara no t'ha clares i voldries preguntar als demés?

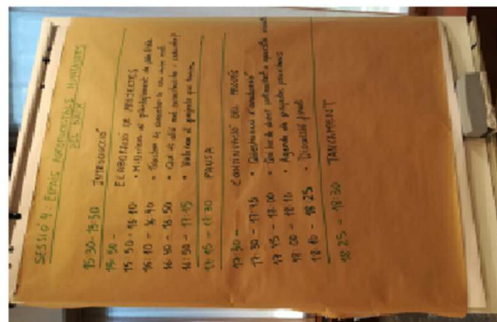
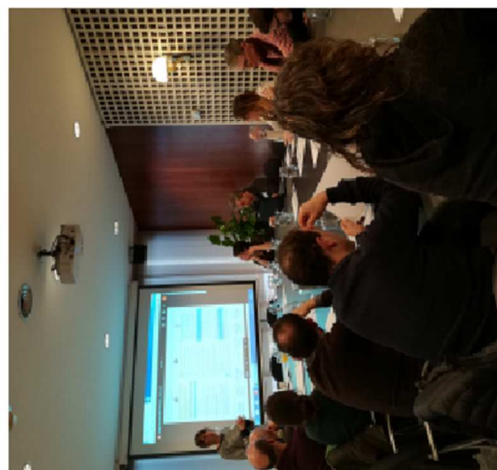
-
-
-
-
-
-
-
-

ANNEX 4

SESSIÓ 4: Conclusions, avaluació i propostes de continuació	Objectius generals: — Afiançar el “Document Base” amb les línies estratègiques, objectius principals i debats pendents. — Explicar, completar i valorar les propostes de projectes que tenim — Pensar i decidir com continuar aquesta iniciativa — Avaluar el procés de treball de la Taula i qüestions relacionades amb la governabilitat agroforestal.
15 de gener de 2019 15:39-18:30h Seu AMB 17 assistents	Breu descripció: Amb les idees de projectes que es van esbossar en la sessió anterior i altres suggeriments que han anat sortint al llarg del procés, l'equip dinamitzador elabora quatre propostes de projectes. Són un punt de partida que es contrasta, completa i concreta entre tots, a través de diferents activitats. Després, cada participant prioritza aquell o aquells projectes que més li han interessat. En la darrera part de la sessió, es passa una enquesta en la que els participants valoren individualment el procés de la Taula. I ja per acabar, debatem com li volem donar continuïtat.
	Principals resultats: — Elaboració de quatre propostes de projectes que es volen impulsar — Retorn dels participants en relació a l'experiència participativa (governabilitat, metodologia del procés, resultats...) — Idees i expectatives de com continuar la iniciativa
	Activitats realitzades: — <i>Replantegem</i> : aprofitant que tenim una visió global de la qüestió, ens preguntem si cal introduir en la proposta de projecte algun element clau que haguem oblidat, matisar certes afirmacions i/o establir sinèrgies amb altres objectius. — <i>Busquem major concreció</i> : amb l'ajuda d'una bateria de preguntes es busca definir encara més la proposta de projecte i detectar allò que ens cal seguir rumiant. Tenim informació complementària i altres exemples inspiradors per si cal consultar-los en un moment donat. — <i>Imatge promocional</i> : a partir de la sensació que ens genera la proposta de projecte, definim allò més característic i/o seductor d'aquesta. — <i>Valorem el projecte</i> : ens posem en situació i parlem sobre la justificació, rellevància i viabilitat de cada proposta. — <i>Agenda de projectes prioritaris</i> : cada persona té 8 punts per col·locar i els distribueix com creu entre els quatre projectes proposats. — <i>Qüestionari d'avaluació</i> : individualment es respon una enquesta sobre la Taula i el procés que hi ha tingut lloc. — <i>Debat en plenari</i> : espai per a que els participants facin comentaris i valoracions finals i per a parlar sobre la continuació del procés.

SESSIÓ 4: Conclusions, avaluació i propostes de continuació

Fotografies de la sessió

Exemples d'activitats realitzades

Exercicis de replantejament, de concreció i de caracterització de les propostes de projectes (exemple)

1. Identify the main components of the system. 2. Describe the function of each component. 3. Explain the interaction between components. 4. Discuss the advantages and disadvantages of the system. 5. Conclude with your own assessment.	1. Identify the main components of the system. 2. Describe the function of each component. 3. Explain the interaction between components. 4. Discuss the advantages and disadvantages of the system. 5. Conclude with your own assessment.	1. Identify the main components of the system. 2. Describe the function of each component. 3. Explain the interaction between components. 4. Discuss the advantages and disadvantages of the system. 5. Conclude with your own assessment.	1. Identify the main components of the system. 2. Describe the function of each component. 3. Explain the interaction between components. 4. Discuss the advantages and disadvantages of the system. 5. Conclude with your own assessment.
--	--	--	--

Exercici "valorem el projecte" (exemple)

OBJETIVO ESTRATÉGICO 3: CREAR UNA BASE SOCIAL INSTITUCIONAL INFLUJADA
Subobjetivo 3a: Acordarle que las personas que habitan las Montañas del Bido y/o las en sus
Subobjetivo 3b: Otorgar ayuda de mediación por gestionar conflictos comunitarios de conformidad

EFMD - L'Espresso, da mantenere in alto nel ranking europeo come miglior rivista di cultura

© 2001 Blackwell Science Ltd, *Journal of Internal Medicine* 250: 399–406

c) Visitem al projecte que tantes quantes cal, realitzant, visitant.

- Colòmbia aquest projecte una necessitat local o durant el conflicte? fa una proposta d'alternativa a l'11 amb l'objectiu d'eliminar la guerra civil?

Copyright © 2009 Pearson Education, Inc. All rights reserved.

1. That *immense* was used to describe the mountains, hills, valleys, and forests.

- **Dot compoziție** **echipă proiectă** **accident** **dacă** **altre** **proiecte** **sunt** **la** **lucru**? **Pe** **bazarea** **se** **compoziție** **active** **diferente** **proiecte**?

the various *in vitro* and *in vivo* studies are discussed in a separate chapter.

- ¿Cómo están las personas buscando por parejas en Internet? ¿Qué están los hombres buscando? ¿Qué están las mujeres buscando? ¿Hoy las mujeres que no hacen preguntas?

- **Quibus rebus in Theoriae fundamentum ad perfectam hanc identitatem habere videtur**

ANNEX 5

OBJECTIUS I LÍNIES ESTRATÈGIQUES				
1. PROMOURRE L'ACTIVITAT I GESTIÓ AGROFORESTAL	2. ARTICULAR UNA ESTRATÈGIA TERRITORIAL INTEGRADORA	3. CREAR UNA BASE SOCIAL I INSTITUCIONAL IMPLICADA	Taula agricultura metropolitana: Recuperació dels espais agroforestals Muntanyes del Baix	
 ● Millorar el coneixement del sistema agroforestal i del seu estat actual ● Recuperar l'activitat silvo-agro-pastoral com a activitat integrada/unificada ● Aprofitar els instruments de finançament existents i estudiar altres mecanismes de finançament innovadors ● Dinamitzar l'activitat agrícola ○ Preparar (i posar a disposició) les terres agrícoles per un aprofitament productiu ○ Incentivar la producció agrícola ○ Articular una xarxa de comercialització cohesionada i sostenible ● Dinamitzar l'activitat forestal ○ Gestionar el bosc per a fer un aprofitament forestal ○ Promoure la producció forestal ○ Augmentar la rendibilitat dels terrenys forestals ● Dinamitzar l'activitat ramadera ○ Promoure el pasturatge ○ Augmentar la viabilitat econòmica de l'opció ramadera ● Contemplar la possibilitat de realitzar activitats econòmiques complementàries a l'activitat agroforestal (per exemple, turisme rural) però, sota unes condicions determinades	 ● Valoritzar l'agricultura de muntanya i els municipis del Baix ○ Crear un discurs potent que posi en valor l'agricultura de muntanya ○ Reconèixer allò que aporten els municipis de muntanya a l'AMB ○ Realitzar activitats educatives i de sensibilització a les escoles i a través del turisme ○ Pressionar perquè hi hagi un marc legal i polític que afavoreixi els espais agroforestals de muntanya ○ Aprofitar el moviment global que aposta per l'agricultura sostenible i l'alimentació responsable en l'àmbit urbà ● Reconèixer i satisfer les necessitats actuals del territori ● Fer una gestió territorial de l'accessibilitat a la muntanya, creant una xarxa d'itineraris senyalitzada ● Fer una gestió territorial encarada a la prevenció d'incendis forestals que complementin la tasca que ja fa l'activitat agroforestal Gestió integrada del sistema agroforestal: estudis prospectius i proves pilot a petita escala Dinamització silvo-pastoral a escala territorial: iniciatives de coordinació supramunicipal Projecte pilot: Dinamització agroecològica a Torrelles del Llobregat L'agricultura de muntanya en el context social actual: compatibilitat d'usos i activitats	 ● Constituir un agent col·lectiu per coordinar i acompanyar la recuperació i gestió agroforestal ○ Consolidar un grup motor que liden aquesta iniciativa ○ A partir d'aquest grup motor, treballar per projectes específics que ens ajudin a anar desplegant la iniciativa agroforestal ○ Tenir recolzament d'algun organisme públic que ajudi a nivell d'assessorament, de serveis jurídics, de finançament i administratiu ● Aconseguir que les persones que habiten a les Muntanyes del Baix s'ho facin seu (tant els nuclis originaris com les urbanitzacions) ○ Construir relats identitaris que ajudin a apropiat-se del territori ○ Promoure activitats que ajudin a crear comunitat ○ Enganyant campanyes de sensibilització i d'educació ambiental ○ Implicar a la ciutadania local en associacions ja existents ○ Tenir una "oficina" o espai fàcilment identificable on la gent pugui dirigir-se (o alguna persona de referència) ● Millorar la comunicació i crear sinèrgies entre actors menys propensos a participar d'aquesta iniciativa ● Obrir espais de mediació per gestionar conflictes concrets de convivència (compatibilització d'usos i interessos diferents) ● Aprofitar estructures i recursos institucionals ja existents i l'enxarxament amb iniciatives properes que ja funcionin.		
DEBATS PENDENTS				
El discurs que acompanya la nostra iniciativa	El tipus d'agricultura que s'hauria de promoure	El control cinegètic de les varietats forestals	L'accés a la terra	La disminució dels costos de producció
			Les activitats complementàries a l'activitat agroforestal	La gestió per part dels propietaris forestals

ANNEX 6

Projecte Odisseu

<http://www.odisseujove.cat/que-es-odisseu/>

ODISSEU té l'objectiu inicial de fomentar el retorn a les zones rurals d'origen i l'arrelament de joves formats/ades, a través del contacte i la implicació dels principals agents que incideixen en la seva transició: les universitats i centres de formació, les empreses locals, les institucions i administracions que intervenen en les polítiques de desenvolupament rural, d'ocupació i de creació d'empreses i de joventut.

ACCIONS

Joves al camp

Els objectius d'aquesta diagnosi són:

- Descriure el perfil de les persones joves incorporades al sector agrari en el darrer període pressupostari del Programa de Desenvolupament Rural de Catalunya 2007-2013.
- Descriure el model productiu de les empreses agràries de les persones joves incorporades en el darrer període pressupostari del Programa de Desenvolupament Rural de Catalunya 2007-2013.
- Identificar els principals reptes actuals en relació al relleu generacional de la pagesia a Catalunya.
- Proposar una metodologia de seguiment de les polítiques de suport al relleu generacional a Catalunya.
- Incorporar millores en l'actual sistema de suport a la primera instal·lació de persones joves al camp.

Practicum

Aquests pretenen incentivar l'estada de joves universitaris en pràctiques remunerades a les empreses situades en municipis rurals, per tal de promoure la competitivitat empresarial, així com el retorn i l'establiment d'aquests joves a les zones rurals.

Viure a rural

Viure a rural vol facilitar l'accés als recursos i serveis que podem trobar en els municipis rurals Leader de Catalunya. Des d'un mateix lloc web es proporciona informació bàsica, útil i actualitzada dels recursos d'aquests territoris molt diversos que tenen en comú identitats rurals.

En aquesta plataforma hi podreu trobar tots aquells recursos que tenen a veure amb la vida quotidiana de les persones, a nivell individual i col·lectiu, com són: habitatge, treball i emprenedoria, salut, esports, educació, lleure, cultura i medi ambient.

Retorna

El programa ODISSEU pretén incentivar i facilitar el retorn de joves al medi rural a partir de la creació d'un programa que faciliti la seva inserció laboral i que promogui el compromís social dels joves amb el seu territori rural d'origen.

Jornades de networking

Els grups Leader conjuntament amb la Direcció General de Joventut i la xarxa de professionals de les oficines joves, organitzen activitats de networking entre empreses locals i joves per tal d'afavorir el seu arrelament laboral i retorn a les comarques rurals.

Aquestes convocatòries proporcionen un espai de relacions i coneixences per fer visibles les possibilitats de col·laboració i complicitat empresarial, oportunitats d'ocupació i projectes compartits que hi ha en aquella zona.

ANNEX 7

Alimentem Collserola. Promoció de la transició agroecològica a Collserola

<https://www.parcnaturalcollserola.cat/pla-agropecuari/alimentem-collserola/>

Té per objectiu promoure sistemes alimentaris locals més justos i sostenibles i la reactivació de l'activitat agrària en l'àmbit d'influència del Parc Natural de la Serra de Collserola

El projecte està sent promogut pel Consorci del Parc Natural de la Serra de Collserola i diferents ajuntaments del Parc, i està sent dinamitzat per l'associació Arran de terra, Eines per la dinamització local agroecològica.

Fase I. Diagnosi tècnica participativa

L'objectiu principal d'aquesta fase preliminar de treball és, per una banda, identificar quines són les principals potencialitats i reptes que afronta la pagesia que cultiva dins els límits del PN; i, per altra banda, dissenyar amb la mateixa pagesia línies de treball per tractar de superar els reptes identificats.

Fase II. Diagnosi i planificació participativa

Aquesta segona fase respon a dos objectius principals. En primer lloc, diagnosticar en l'àmbit del PN la situació de tot el sistema alimentari (inclou les diferents vàlues de la cadena alimentària i els aspectes socioculturals) per tal d'identificar els principals reptes de la Transició Agroecològica a Collserola. En segon lloc, dissenyar el Pla d'Acció, per mitjà del qual es tractaran de superar els reptes identificats en la diagnosi.

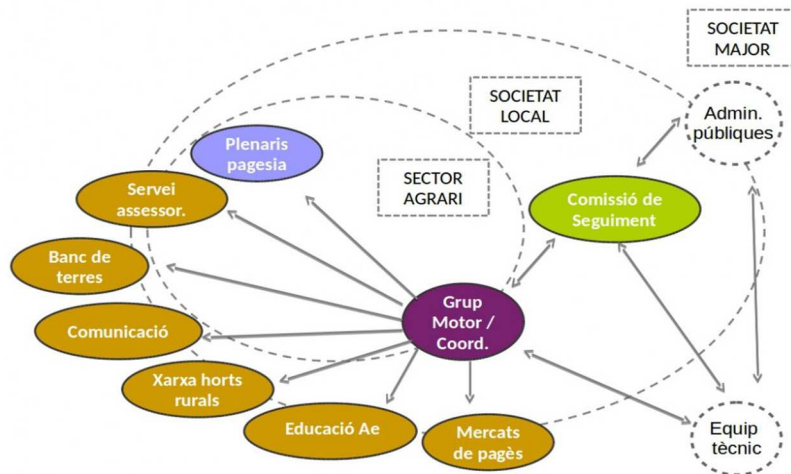
Fase III. Acció participativa

El principal objectiu en aquesta tercera fase del projecte és posar en marxa els Eixos d'Acció o les línies de treball previstes en el Pla d'Acció Integral i Sostenible (PAIS), per tal de superar els reptes identificats en la Fase II i promoure d'aquesta manera la Transició Agroecològica a Collserola.

Per aconseguir aquest objectiu serà necessari el paper dels Grups de Treball Sectorial (GTS), del plenari de la pagesia i del grup motor.

Fase IV. Avaluació

L'avaluació del procés haurà de tenir en compte els resultats als que s'ha arribat, tant en els seus aspectes més materials i simbòlics com en l'evolució del mapa social. També caldrà avaluar l'abast social del propi projecte, en relació a la quantitat i la qualitat de la participació de la població local

ANNEX 8

Burren Life Programme

<http://burrenlife.com>

Burren Life és un programa de conservació localment orientat que inverteix en els agricultors de Burren, la seva terra i el bestiar. Treballa estretament amb els agricultors per optimitzar els sistemes agropecuaris de les seves explotacions, de manera que puguin seguir produint béns agrícoles d'alta qualitat, tot oferint un entorn excepcional i conservant els hàbitats importants del Burren.

Burren Life reconeix que les pastures rics en flors són tant un producte dels agricultors de Burren com el bestiar que produeixen, i els recompensa d'acord amb els seus èxits en el lliurament d'aquests dividends addicionals.

Principis:

- Liderat per la pagesia: els pagesos nominen i funden accions de conservació en les seves pròpies granjes i són lliures de gestionar la terra de la forma que vegin millor. Es busca minimitzar la burocràcia per a que els pagesos es puguin concentrar en allò que saben fer millor: la pagesia.

- Basat en resultats: es premia als pagesos que aconseguen els majors beneficis ambientals. La conservació és un fi tan important com la producció.
- És flexible i adaptable: els pagesos tenen la llibertat de produir segons les seves pròpies capacitats, experiències i recursos, de la forma que encaixi millor amb les seves granges i circumstàncies. D'aquesta forma s'assegura respondre a les diferents necessitats i situacions segons la granja i la temporada.
- És local i pràctic: es focalitza en el treball adreçat a les necessitats reals buscant beneficis agrícoles i ambientals.

ANNEX 9

Terra Franca

[ACTUALMENT NO ESTÀ EN ACTIU]

http://territori.scot.cat/cat/notices/2018/07/terra_franca_associacio_sense_anim_de_lucre_3351.php

RESUM

Terra Franca és una associació sense ànim de lucre constituïda el 2013 basada en crear un espai d'interconnexió entre persones i/o entitats socials emprenedores que volen iniciar una activitat de gestió de terres al món rural i les persones i/o entitats propietàries d'aquestes terres que volen desenvolupar-hi un projecte agroecològic.

Objectius

- Preservar la terra per a la pràctica d'una activitat agrària social, ambiental i econòmicament justa.
- Fomentar l'accés a la terra de persones i entitats que impulsin projectes agroecològics viables a llarg termini.
- Incidir en les necessitats i expectatives de la propietat amb un sentit responsable i noble sobre el bé comú que és la terra.
- Formar i acompanyar pagesos/es que s'inicien en projectes agroecològics.
- Incidir en les polítiques actuals per afavorir un canvi de model agrari.
- Sensibilitzar la població per dignificar l'ofici de la pagesia.
- Reivindicar la gestió d'espais públics en desús.

LA INICIATIVA

La finalitat de Terra Franca és crear els vincles necessaris per a la interconnexió entre propietaris de terres en desús i persones interessades en atorgar un ús agrícola a aquestes terres.

Així, l'associació treballa a dos nivells:

- Propietaris/es
- Pagesos/es i Entitats

Terra Franca accedeix directament a la titularitat de finques rústiques, mitjançant l'arrendament o l'adquisició, per oferir-les a iniciatives d'índole agroecològica.

L'actuació de Terra Franca respecte a les persones propietàries es concreta en:

- Assessorament respecte al lloguer o adquisició de la seva propietat
- Realització d'estudis agroecològics de les terres
- Recerca i selecció de projectes agroecològics adaptats a les característiques de la propietat
- Adquisició o arrendament per mitjà de contractes a llarg termini
- Suport en el procés de relleu generacional
- Acompanyament dels projectes endegats a les seves terres

Pagesos/es i Entitats socials

En aquest cas Terra Franca actua a mode d'acompanyament de la pagesia o les entitats socials en el procés de consecució del seu projecte. Així, vetlla per aconseguir un preu d'arrendament ajustat o una cessió de les terres.

Terra Franca s'implica amb les persones emprenedores des de la posada en marxa del seu projecte fins a la seva consolidació. A més, posa al seu abast la informació i la formació necessàries per a garantir-ne la viabilitat.

Alhora la pagesa, el pagès o l'entitat social que decideix instal·lar-se en una finca de Terra Franca es compromet formalment a desenvolupar la seva activitat amb criteris agroecològics, garantint l'ús per al qual se li ha facilitat l'accés a la terra.

ANNEX 10

Projecte BRAAVA

**Jornada de presentació de resultat del primer any i
selecció de varietats pel segon any**

Masia de Can Comas, 26 d'abril de 2017

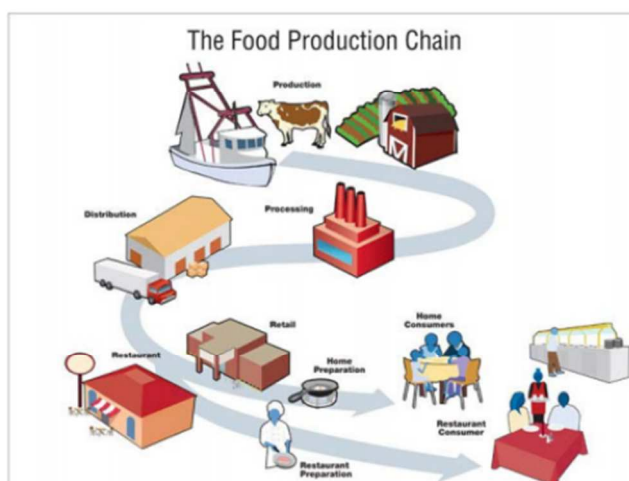
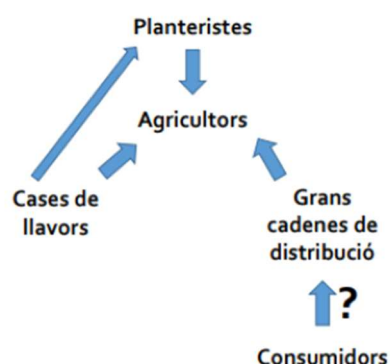

www.fundaciomiquelagusti.cat

NOVES VARIETATS DE BRÀSSIQUES D'ALT VALOR AFEGIT I ADAPTADES A LES CONDICIONS DEL PARC AGRARI DEL BAIX LLOBREGAT

Qui escull normalment les varietats que es planten?

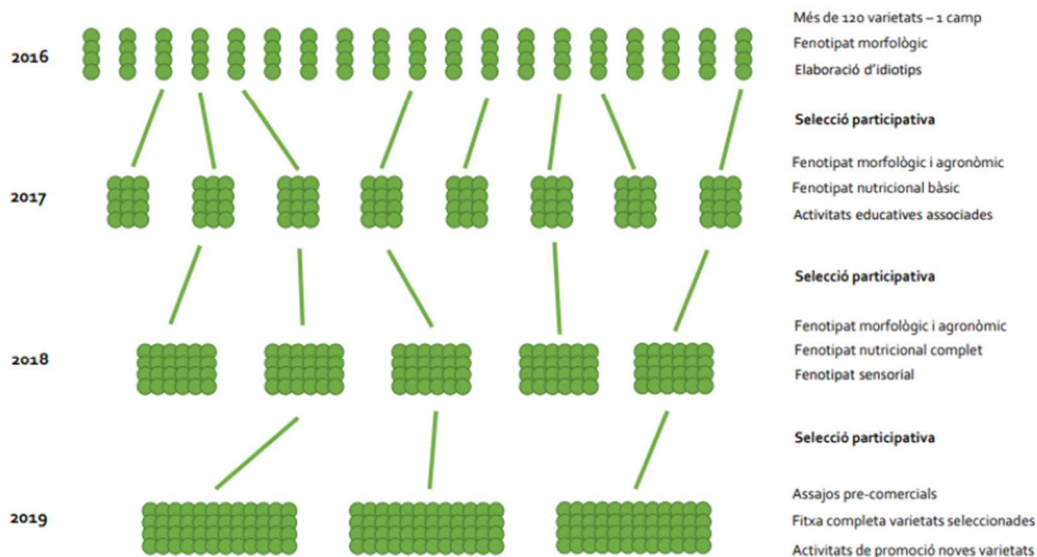
www.fundaciomiquelagusti.cat

Parc Agrari del Baix Llobregat 100 Fundació Miquel Agustí

NOVES VARIETATS DE BRÀSSIQUES D'ALT VALOR AFEGIT I ADAPTADES A LES CONDICIONS DEL PARC AGRARI DEL BAIX LLOBREGAT

Pla de treball del projecte

www.fundaciomiquelagusti.cat

Parc Agrari del Baix Llobregat 100 Fundació Miquel Agustí

NOVES VARIETATS DE BRÀSSIQUES D'ALT VALOR AFEGIT I ADAPTADES A LES CONDICIONS DEL PARC AGRARI DEL BAIX LLOBREGAT

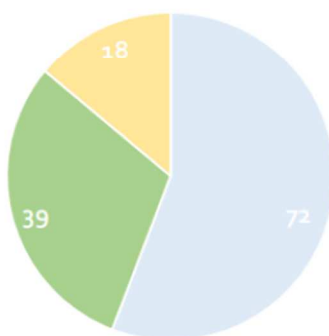
Recerca de varietats

Centres d'investigació

United Kingdom Vegetable Center

Bancs de germoplasma

Fundació Miquel Agustí
UK Vegetable Genebank
Centro Investigación y Tecnología Agroalimentaria de Aragón (CITA)
Instituto de Conservación y Mejora de la Agrodiversidad Valenciana (COMAV)

Empreses

Bejo
Sakata
Syngenta
Tozer
Baker Creek Heirloom Seeds
Dobies of Devon
Graines Baumaux
Thompson and Morgan

www.fundaciomiquelagusti.cat

NOVES VARIETATS DE BRÀSSIQUES D'ALT VALOR AFEGIT I ADAPTADES A LES CONDICIONS DEL PARC AGRARI DEL BAIX LLOBREGAT

Disseny experimental

Localització del camp a Agròpolis (Viladecans)

- 10 plantes per genotip sembrades a una distància de 1 m a portell
- Encoixinat plàstic negre sobre la línia de cultiu
- Reg gota a gota
- Instal·lació d'una malla anti-ocells

www.fundaciomiquelagusti.cat

NOVES VARIETATS DE BRÀSSIQUES D'ALT VALOR AFEGIT I ADAPTADES A LES CONDICIONS DEL PARC AGRARI DEL BAIX LLOBREGAT

Jornades de selecció participativa

DATA: ____/____/201__

NOM I COGNOMS: _____

TÈLFON DE CONTACTE: _____

PROFESSIÓ: _____

NÚMERO D'IDENTIFICACIÓ DE LA VARIETAT	PER QUÈ T'AGRADA AQUESTA VARIETAT?
BRAAVA_	Branca de Broccoli oleracea L. var. italica
BRAAVA_	Bròcoli ramificat
BRAAVA_	

www.fundaciomiquelagusti.cat

Parc Agrari del Baix Llobregat 10 Fundació Miquel Agustí

NOVES VARIETATS DE BRÀSSIQUES D'ALT VALOR AFEGIT I ADAPTADES A LES CONDICIONS DEL PARC AGRARI DEL BAIX LLOBREGAT

Per consultar la informació completa sobre la caracterització

Cabbage Flax
Cil
Brassica oleracea L. var. capitata

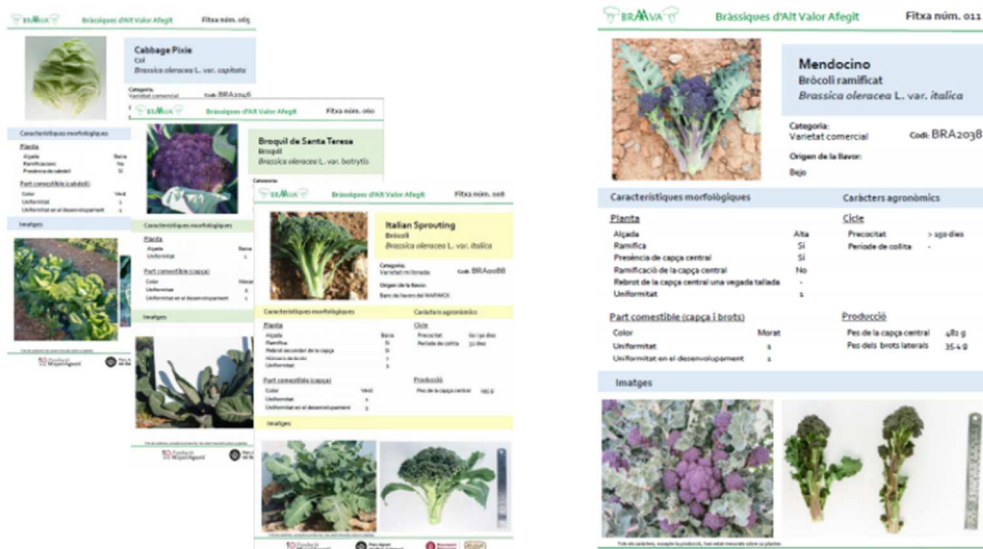
Bròquil de Santa Teresa
Bròquil
Brassica oleracea L. var. botrytis

Italian Sprouting
Bròquil
Brassica oleracea L. var. italica

Mendocino
Bròcoli ramificat
Brassica oleracea L. var. italica

Característiques morfològiques		Característiques agrònomicas	
Planta		Cicle	
Alçada	Alta	Precoctat	> 100 dies
Ramificació	SI	Període de col·lecció	-
Producció de capça central	SI		
Ramificació de la capça central	No		
Rebrot de la capça central una vegada tallada	-		
Uniformitat	SI		
Part comestible (capça i brots)		Producció	
Color	Morat	Pes de la capça central	40 g
Uniformitat	SI	Pes dels brots laterals	35-4 g
Uniformitat en el desenvolupament	SI		

Imatges

www.fundaciomiquelagusti.cat

Parc Agrari del Baix Llobregat 10 Fundació Miquel Agustí

NOVES VARIETATS DE BRÀSSIQUES D'ALT VALOR AFEGIT I ADAPTADES A LES CONDICIONS DEL PARC AGRARI DEL BAIX LLOBREGAT

Altres actuacions

- Visites de cuiners
- Subministrament de materials al Cellar de can Roca
- Elaboració de plats per part dels cuiners
- Visita de la directora del banc de llavors del CRF

www.fundaciomiquelagusti.cat

Parc Agrari del Baix Llobregat 10 Fundació Miquel Agustí

NOVES VARIETATS DE BRÀSSIQUES D'ALT VALOR AFEGIT I ADAPTADES A LES CONDICIONS DEL PARC AGRARI DEL BAIX LLOBREGAT

Cronograma 2017

1. Definició dels idiotips i selecció de varietats (abril 17) **FITXES + CORREU ELECTRÒNIC**
2. Jornada de selecció cultiu primavera (juny 17)
3. Caracterització agronòmica de les varietats cultiu primavera
4. Jornada de selecció cultiu tardor (desembre 17)
5. Caracterització agronòmica i nutricional de les varietats cultiu tardor
6. Selecció varietats pel següent any de cultiu (març 18)

www.fundaciomiquelagusti.cat

Parc Agrari del Baix Llobregat 10 Fundació Miquel Agustí

ANNEX 11

Parc Rural del Montserrat

L'objectiu del Parc Rural del Montserrat és engegar actuacions encaminades a valoritzar i diferenciar els productes agraris produïts en aquest territori i facilitar la incorporació de nous emprenedors pagesos i elaboradors artesans, mitjançant un banc de terres i un espai de test.

Altres objectius del nou Parc Rural del Montserrat son:

- la consolidació dels boscos de pastura amb la doble finalitat d'incrementar l'activitat silvopastoral amb ramats i per la prevenció d'incendis forestals
- donar a conèixer i apropar els ciutadans a aquest entorn rural privilegiat dels entorns de la muntanya de Montserrat.

El Parc Rural es planteja com una eina de gestió, que malgrat s'ha iniciat des dels ajuntaments, no serà un instrument de l'Administració, sinó del conjunt dels actors implicats. Entre les funcions que pot acomplir el Parc Rural hi ha, per exemple, la d'assessorar els productors, introduir elements de qualitat, assegurar canals de distribució, fomentar el cooperativisme o crear un perfil turístic propi.

Els ajuntaments reunits van signar un manifest a favor de l'establiment d'una figura que gestioni el sòl no urbà i les potencialitats del territori de tots els municipis de la zona.

ANNEX 12

Carta Alimentària Metropolitana

La Carta Alimentària Metropolitana és l'adaptació territorial a la Barcelona metropolitana del Pacte de Polítiques Alimentàries Urbanes de Milà.

La Carta Alimentària Metropolitana es nodreix de:

- Bibliografia diversa sobre els sistemes alimentaris globals i locals
- Les grans agendes i pactes internacionals entorn els sistemes alimentaris i l'alimentació:
 - Pacte de Milà
 - Objectius de Desenvolupament Sostenible
 - Decenni per la Nutrició 2016 – 2025 de Nacions Unides
- Els consensos de les taules de treball del Grup Impulsor de Polítiques Alimentàries
- Els consensos amb els diferents grups de control de la quàdruple hèlix:
 - Administració Pública
 - Sector privat/clústers alimentaris
 - Universitats i centres de recerca
 - Societat civil/plataformes ciutadanes

La Carta Alimentària Metropolitana té com a objectius:

- Donar a conèixer i ampliar més enllà de la ciutat de Barcelona els compromisos del Pacte de Polítiques Alimentàries Urbanes de Milà
- Donar una dimensió metropolitana a les Polítiques Alimentàries i dotar-les de consistència al llarg del territori a través del marc de treball comú que representarà la Carta
- Establir una sèrie de compromisos i projectes, per tal d'augmentar els impactes positius del sistema alimentari metropolità, i reduir-ne els negatius

La Carta Alimentària Metropolitana es planteja com un procés de diferents fases:

- Abans de l'adhesió:
 - 1a fase: Explorar els límits del consens i establir els mínims comuns denominadors per a tots els agents del nostre sistema alimentari, perquè tothom pugui fer-se seus els compromisos i els projectes
- Després de l'adhesió:
 - 2a fase: Desenvolupar els compromisos amb els grups de control de la quàdruple hèlix, per arribar a propostes més concretes i quantificables
 - 3a fase: Seguiment, avaluació i bones pràctiques de la implementació dels compromisos adquirits

ANNEX 13

Agro-Reempresa

El projecte Agro-reempresa és un dels projectes vinculats a la CAM i que podria generar sinèrgies i col·laboracions amb el procés de les Muntanyes del Baix. Està en fase inicial i es tracta d'un programa de relleu per a les explotacions agrícoles i d'accés a la terra que contempla espais d'aprenentatge i pràctiques agràries sostenibles orientades a millorar la resiliència del sistema.

Però, què és la Reempresa?

És un nou model d'emprenedoria i de creixement empresarial: un mecanisme professional pel qual un o més reemprenedors accedeixen a la propietat d'una empresa d'altres, en funcionament, per a fer-la créixer sense haver de passar per la fase de crear-la.

Qui som?

Som una iniciativa promoguda per la patronal Cecot i Autoocupació, amb la col·laboració del Departament d'Economia i Coneixement de la Generalitat de Catalunya i del Fons Europeu de Desenvolupament Regional (FEDER), que funciona com a espai físic i virtual per tal de coordinar els serveis efectius de recolzament al cedent i al reemprenedor en processos de reempresa.

La nostra missió

La missió del Centre de Reempresa de Catalunya és la consecució d'un entorn favorable per a la transmissió d'empreses entre persones empresàries i persones reemprenedores.

Què oferim?

Al Centre de Reempresa de Catalunya us oferim un servei sense afany de lucre coordinat per

professionals del món de la reempresa amb el suport de tota la xarxa de col·laboradors.

ANNEX 14

Instruments d'accés a la terra que existeixen a l'AMB:

- Les borses i bancs de terres com la del Parc Agrari, la borsa de terres del Parc de Collserola o les que tenen alguns Ajuntaments (Banc de terres de Torrelles, per exemple).
- La cessió de terrenys públics per a destinar-los a l'agricultura, com el que s'està fent per part del Consorci del Parc Natural de la Serra de Collserola i de diversos Ajuntaments (el del Prat de Llobregat, per exemple).
- La convocatòria anual de subvencions per a la recuperació de camps abandonats en l'àmbit del Parc Agrari.
- La iniciativa de CENTRAL PARC, cooperativa de treball associat d'iniciativa social per a la recuperació de terres i la inclusió social.
- Els espai test o incubadores agràries, que proporcionen un espai de pràctica, formació i d'acompanyament a la incorporació de nous productors durant un període de temps determinat. Hi ha les experiències incipients de Palou (Granollers) o les propostes de l'ARCA de la Catalunya Central.

CASANOVAS, A. (2016), Terres abandonades al Parc Agrari del Baix Llobregat. Validació de la Diagnosi tècnica de la Bossa de terres de cultiu i propostes d'acció . AMB (Àrea de Planificació Estratègica & Àrea de Territori) UAB- Institut de Govern de Polítiques Públiques IGOP& ICTA-2016

Objectius:

- Obtenir un inventari aproximat de les hectàrees de terra sense cultivar al territori del Parc Agrari del Baix Llobregat.
- Estudiar experiències en l'àmbit de l'accés a la terra que estiguin funcionant a diferents nivells territorials.
- Investigar els possibles dèficits del Programa de gestió de la bossa de terres de cultiu del Parc Agrari del Baix Llobregat.
- Començar a definir propostes consensuades de mecanismes efectius per a la recuperació de terres abandonades (tan si és perquè siguin cultivades pels propis propietaris o perquè siguin ofertades en arrendament per pagesos que vulguin augmentar la seva base territorial o per la incorporació de nova pagesia).
- Determinar el potencial agrícola i d'aprofitament de la biomassa forestal i la silvicultura a les muntanyes del Baix, com a forma de desenvolupament agroecològic, centrat en Torrelles per extrapolar-lo després a tota la resta dels municipis.

ANNEX 15

FRANCÈS, G. – AMB. (2017). Els **circuits curts de comercialització** al Parc Agrari i les potencialitats de la provisió de productes horto-fructícoles als menjadors ecològics de la Comarca. AMB (Àrea de Planificació Estratègica)-Consorci del Parc Agrari del Baix Llobregat-UAB - Institut de Govern de Polítiques Públiques IGOP. Postgrau en DLAE [http://www3.amb.cat/repositori/ESTUDIS%20METROPOLITANS/Estrategics/PE PE Comerc Parc%20AgrariBLI Menjadors escolars.pdf](http://www3.amb.cat/repositori/ESTUDIS%20METROPOLITANS/Estrategics/PE%20PE%20Comerc%20AgrariBLI%20Menjadors%20escolars.pdf)

Objectius:

Valorar les potencialitats dels circuits de comercialització curts pel sector agroecològic del Parc Agrari, conèixer les seves estratègies actuals, i analitzar el potencial mercat dels menjadors escolars.

Dades d'interès recollides:

Coneixements actualitzats d'estratègies de comercialització: avantatges, reptes, i potencialitats del proveïment als menjadors.

Repartiment dels canals de comercialització usats pels informants (mostra de 10 productors ecològics sobre un total de 23 existents al Parc Agrari).

- Mercats de pagès 13,4%
- Venda directa a la finca 2%
- Venda directa a botiga pròpia 2%
- Venda directa a botiga d'altri 17,6%
- Altres pagesos 2%
- Cistelles 13,7%
- Cistelles online 3,9%
- Cooperatives de distribució 5,9%
- Mercabarna 11,8%
- Restaurants 7,8%
- Gestores de menjador escolars 3,9%

Conclusions

-Està poc explorat el canal dels menjadors escolars i és un dels canals millors valorats pels agricultors ja que els dóna constància en les vendes a preus coneguts.

-Es proposa desenvolupar una prova pilot de proveïment de productes ecològics del Parc Agrari a les escoles públiques municipals del Prat de Llobregat., on es desenvoluparia la creació d'un grup motor pel treball amb pagesos i l'Ajuntament del Prat i un altre grup de treball amb les AMPES, gestores i l'Ajuntament del Prat, i l'establiment d'una comissió de seguiment del projecte amb representants de les administracions locals (Consorci del Parc Agrari, AMB i Ajuntament del Prat)

Symbiosi (Lluís, 2017): *Impuls al circuit curt: exploració del potencial d'un nou mercat local pels productes del Parc Agrari: els menjadors escolars.*

Arriba a conclusions similars.

D'altra banda, s'observa que hi ha **productes agro-forestals que no són prou presents** en els circuits de comercialització de canal curt que existeixen a l'AMB, com ara els següents:

- Fruïters i cereals de muntanya
- Explotació forestal; estelles, pellets, taulons de fusta
- Ramaderia : cabres, ovelles, aus
- Productes forestals, mel, bolets, herbes

Caldria afegir els productes agro-forestals als canals curts de comercialització que existeixen o que es puguin implementar en un futur a les zones metropolitanes.

ANNEX 16

Associació La Gaiata. Projecte RAMATS al BOSC

<http://ramatsalbosc.org/>

L'objectiu bàsic és recuperar i mantenir la històrica interacció entre la ramaderia i les muntanyes, preservant els valors culturals i socials del pastoralisme mediterrani per a l'ús i bé comú.

El projecte Ramats al Bosc treballa en el foment de la integració de la ramaderia extensiva del sotabosc (silvopastoralisme) arreu del territori. Això significa a la pràctica, adaptar-se als recursos naturals disponibles i contribuir en la mesura de les nostres possibilitats, al manteniment del sotabosc com a mesura per prevenir els incendis forestals, al foment de les races herbívores autòctones catalanes, a fer pedagogia i conscienciar sobre els beneficis d'aquesta activitat pel conjunt de la societat, i evidentment, produir aliments des d'una perspectiva agroecològica de l'activitat

ANNEX 17

Taula de Camins de l'Alt Pirineu i Aran

http://territori.scot.cat/cat/notices/2018/07/taula_de_camins_de_l rsquo_alt_pirineu_i_aran_3347.php

RESUM

La Taula de Camins de l'Alt Pirineu i Aran és l'òrgan consultiu i participatiu de l'IDAPA (Institut per al Desenvolupament i la Promoció de l'Alt Pirineu i Aran) en matèria de camins i de les activitats respectuoses que els utilitzen. La Taula, integrada per uns 40 agents públics i privats, genera discurs i actua de grup de pressió per tal que els camins es reconeguin com una infraestructura clau dels Pirineus amb valors patrimonials, identitaris i utilitaris.

Objectius

- Debatre i generar discurs sobre els camins i les activitats vinculades i elaborar documents de referència per als agents implicats.
- Influir les diverses administracions implicades i l'opinió pública per tal d'aconseguir més recursos per als camins i més suport per a les activitats d'oci respectuoses.
- Cercar consensos a escala regional (Alt Pirineu i Aran) en diversos aspectes que afecten els camins.
- Orientar i oferir suport a l'IDAPA i a altres administracions en l'execució d'actuacions relacionades amb els camins

ESTAT

La Taula de Camins manté la seva dinàmica habitual. S'estructura en un nucli actiu i un nucli observador i, puntualment, en comissions temàtiques. La coordinació de la Taula va a càrrec d'una secretaria tècnica.

LA INICIATIVA

A finals de 2006 s'aprova el Pla estratègic de senderisme de l'Alt Pirineu i Aran. Una de la conclusions que emanen és que cal una nova perspectiva supracomarcal per impulsar aquesta

activitat econòmica. Durant el període 2009-2011 l'IDAPA, amb el suport de diverses institucions, organitza cursos, visites tècniques i un cicle de trobades comarcals; fruit d'aquestes jornades es crea i reforça un grup de tècnics comarcals de Camins (sobretot de l'àmbit públic). En paral·lel, l'any 2009 es crea la "Taula de senderisme de l'Alt Pirineu i Aran". L'any 2013 s'incorporen a la Taula el sector turístic i l'àmbit privat i a partir del 2014 s'inicia el funcionament habitual de la Taula amb dues reunions plenàries anuals.

Dificultats tècniques i administratives previstes

Les principals dificultats són aconseguir que es mantingui un nivell alt de compromís entre els membres, cosa que oblida a gestionar altes i baixes, o oferir diversos graus de participació (en el cas de la Taula de Camins, un nucli actiu i un d'observador).

Una altra dificultat és aconseguir una participació activa del sector privat, al qual li costa assistir a taules d'aquest tipus, sovint per manca de temps.

La visibilitat de la tasca de la Taula encara baixa en relació amb la qualitat dels debats i productes generats, tot i que s'ha iniciat un camí per millorar-la i enfortir-la.

ANNEX 18

Bosc de pastura al Lluçanès

Àmbit temàtic: Ramaderia extensiva i gestió forestal sostenible.

Àmbit territorial: Lluçanès

Descripció:

El 2013 s'inicia el projecte buscant propietaris forestals i ramaders interessats en la pastura del sotabosc. Es fa una primera prova pilot amb un escamot de vaques en una finca del municipi d'Oristà. Actualment es treballa amb diverses peticions més i en l'elaboració d'un protocol de treball per a donar suport a les accions engegades i promoure nous contactes entre ramaders i propietaris.

www.consorci.llucanes.cat

Objectiu/s general/s: El projecte pretén establir contractes entre propietaris forestals i ramaders per tal que aquests pasturin les finques i en mantinguin el sotabosc.

Objectius operatius:

- Mantenir el sotabosc als boscos estratègics on s'hagi treballat amb la finalitat de minimitzar el risc de propagació dels incendis forestals.
- Promoure la silvopastura entre els ramaders de la zona com una alternativa viable per a millorar la seva productivitat, i una millora de la situació, alimentació i, en definitiva, qualitat i productivitat de les explotacions ramaderes del territori.
- Donar suport als ramaders que necessitin noves terres de pastura, fent especial incidència en el sector oví, que està trobant dificultats a la comarca.
- Millorar la competitivitat de les empreses ramaderes i l'ocupació, a escala local, d'aquest sector.
- Afavorir les mesures agroambientals en la ramaderia extensiva.

Període d'execució: S'inicia el projecte el 2011 i actualment encara està en fase d'execució.

Organisme o entitat responsable: Consorci del Lluçanès

Entitats que participen o col·laboren: Associació de Propietaris Forestals del Lluçanès

Recuperació de la tòfona silvestre al Lluçanès

Àmbit temàtic: Gestió forestal sostenible, sector agrari, productes de proximitat, oficis rurals.

Àmbit territorial: Lluçanès

Descripció

Des de l'Associació de Propietaris Forestals del Lluçanès es detecta la necessitat per part del sector primari del Lluçanès de recuperar l'hàbitat de la tòfona. La seva recuperació va lligada a rendes complementàries pel sector, però també a bones pràctiques agrícoles i ramaderes, així com de gestió forestal per part dels propietaris forestals i el sector primari en general. Així doncs, es comença a treballar per al disseny d'un projecte que recuperi i consolidi la tòfona negra com a producte destacat del territori.

www.consorci.llucanes.cat

Objectiu/s general/s:

El projecte pretén recuperar un producte actualment molt valorat a nivell gastronòmic i econòmic com a rendes complementàries per la pagesia i els Propietaris.

Objectius operatius:

- Preservar l'hàbitat de la tòfona silvestre al Lluçanès.
- Promoure pràctiques adequades de gestió forestal adaptades a la tòfona silvestre.
- Donar a conèixer i promoure un producte d'excel·lència culinària.
- Millorar les rendes de la pagesia i els propietaris forestals.
- Promoure bones pràctiques ambientals.

Període d'execució: Estem a l'inici del projecte.

Organisme o entitat responsable: Consorci del Lluçanès

Entitats que participen o col·laboren

Associació de Propietaris Forestals del Lluçanès

Resultats obtinguts/esperats

S'espera la consecució i posada en marxa d'un projecte que posi en valor la tòfona silvestre del Lluçanès amb tots els actors implicats: propietaris forestals, sector primari, tofonaires, comerciants del producte, restaurants...

ANNEX 19

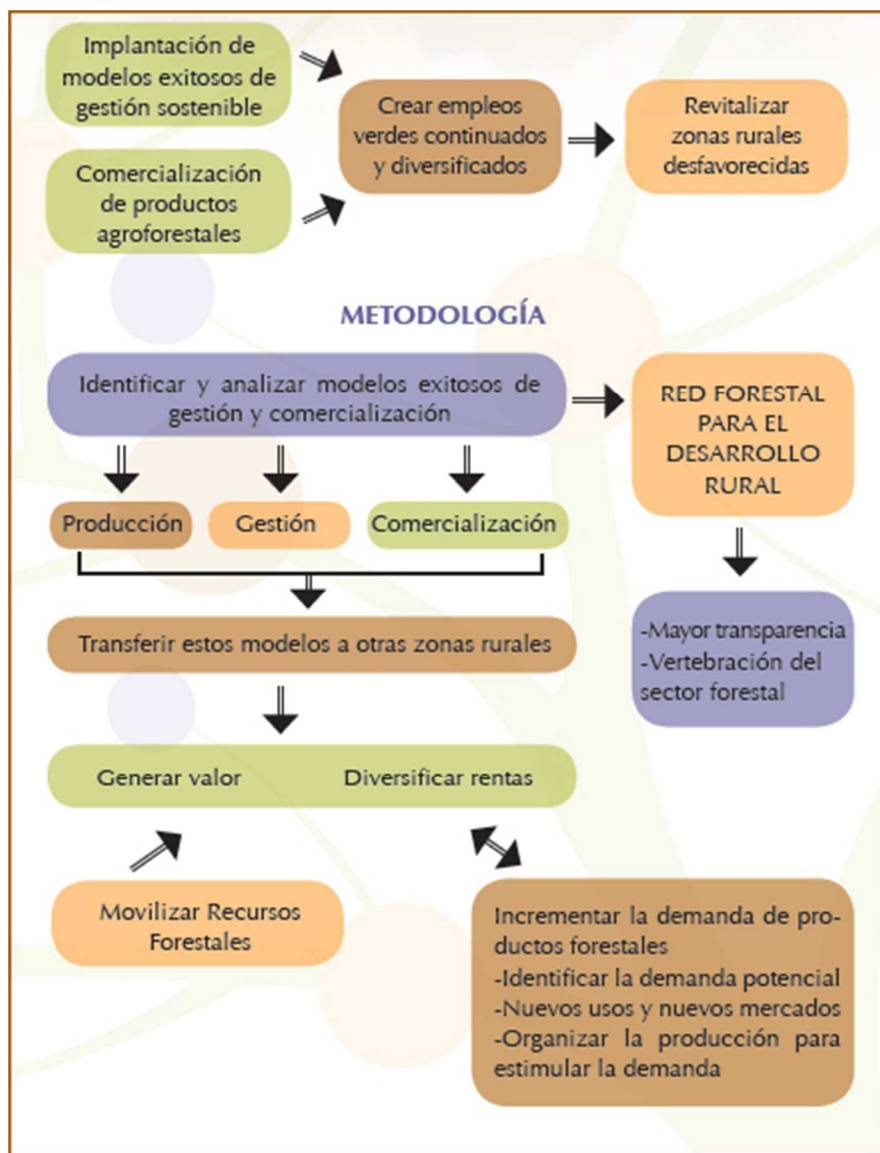
Projecte RedFor. Red Forestal para el Desarrollo Rural

Uno de los principales problemas del sector forestal es la falta de rentabilidad de la gestión del monte, ya que los ingresos están muy limitados por el escaso valor actual de la materia prima y el insuficiente desarrollo del mercado forestal. COSE parte de una premisa básica: nuestros bosques cuentan con recursos suficientes como para generar rentas que impulsen de manera eficiente el desarrollo rural.

La sostenibilidad de los bosques depende de las rentas que puedan generar por si mismos para que sus propietarios puedan realizar las labores selvícolas indispensables y garantizar la gestión forestal sostenible.

El objetivo es revitalizar zonas rurales desfavorecidas creando empleos verdes continuados y diversificados a través de la implantación de modelos exitosos de gestión sostenible y comercialización de productos agroforestales para la dinamización económica, modernización y multifuncionalidad del medio rural, contribuyendo a la mejora de la calidad de vida de sus habitantes y del medio ambiente.

- Modelos exitosos de plantaciones de frondosas para la producción de madera de alto valor.
- Aprovechamiento sostenible de los recursos micológicos en áreas donde no existen modelos de gestión.
- Valorización y nuevas aplicaciones de subproductos de explotaciones forestales corcheras.
- Impulso del turismo rural de interior.
- Desarrollo del mercado de la biomasa.
- Modelos exitosos de comercialización de madera de coníferas.

ANNEX 20

Projecte per a la gestió agroforestal sostenible i l'aprofitament energètic de la biomassa a les Muntanyes del Baix (2018)

Objectius:

- Quantificar el recurs fuster (Biomassa forestal primària)
- Zonificar les zones arbrades amb possibilitat d'aprofitament
- Realitzar una proposta d'actuacions silvícoles en l'espai i en el temps

L'estudi planteja actuacions a desenvolupar en els propers 15 anys en una superfície de 2.944 ha, mobilitzant 120.00 m3 de fusta per obtenir 390.000 MWh d'energia, amb un cost d'execució de 4.120.000€.

Les actuacions, a banda de l'obtenció de fusta per a ús energètic de manera local, generarien una sèrie de beneficis associats a la multifuncionalitat dels boscos (reducció vulnerabilitat incendis, millora del paisatge, usos recreatius, diversificació d'estructures forestals, etc.).

En aquesta mateixa línia, i a través del Programa d'actuacions en paisatges naturals i urbans (PSG) de l'AMB, s'han finançat els següents projectes d'iniciativa municipal per a la instal·lació de calderes de biomassa i la gestió silvícola sostenible. EL pressupost global dels projectes ascendeix a 3,5 M d'euros finançats per l'AMB i 1,4M aportats pels Ajuntaments.

Accions:

MUNICIPI	PROJECTE
Begues	Instal·lació de caldera de biomassa a 3 edificis de gestió municipal.
Cervelló	Pla de viabilitat, neteja de boscos, manteniment de camins i instal·lació d'una caldera i xarxa de calor amb biomassa per a la biblioteca i l'Ateneu.
Corbera de Llobregat	Projecte executiu d'una caldera i xarxa de calor a 5 edificis municipals.
Gavà	Instal·lació d'una sitja i caldera de biomassa a la zona esportiva municipal.
La Palma de Cervelló	Implantació d'un sistema de biomassa per a la producció de calefacció i ACS al poliesportiu municipal.
Pallejà	Instal·lació d'una caldera de biomassa per al subministrament de calor al Col·legi d'Educació Infantil i Primària (CEIP) Àngel Guimerà de Pallejà.
Santa Coloma de Cervelló	Instal·lació d'una caldera de biomassa a l'escola Colònia Güell i elaboració d'un pla simple de gestió forestal.
Sant Boi de Llobregat	Xarxa de calor amb biomassa de l'escola primària La Parellada per a climatització i ACS, l'aigua de la piscina i ACS i l'ACS dels vestidors del camp de futbol.
Sant Climent de Llobregat	Caldera multicomcombustible al poliesportiu i piscina d'estiu.
Torrelles	Xarxa de calor per a la producció d'energia tèrmica per a climatització i ACS a l'Escola i Institut de Can Coll i a l'escola bressol El Serrallet.
Sant Boi de Llobregat	Projecte de corral per a silvopastura Ampliació de les zones de manteniment de les franges de protecció dels nuclis de població en terreny forestal amb inclusió de la pastura d'aquest sector del municipi. Gestionar de manera sostenibles el bosc, prevenció d'incendis, generació de productes de qualitat i proximitat (carn de xai)
Torrelles del Llobregat	Nou estable per ampliar i consolidar el projecte de silvopastura Fomentar la reducció de la biomassa acumulada a l'àmbit basada en la recuperació de l'activitat ramadera extensiva, tot permetent el seu desenvolupament com activitat econòmica productiva. Evitar l'evolució dels camps abandonats cap a boscos (manteniment paisatge agroforestal), consolidació del projecte de silvopastura vigent, reducció del risc d'incendi.

ANNEX 21

Agroforesteria

Consisteix en una combinació entre cultius, silvicultura i ramaderia. Es treballen conjuntament les diverses activitats i s'aconsegueix que es tanquin els cicles, ja que unes activitats treballen en benefici per als altres.

Es treballen línies de cultius a diferents altures, combinant espècies herbàcies anuals amb llenyoses creant zones d'alta retenció de carboni, treballant diferents horitzons dins del sòl, i aprofitant els marges amb les pastures i les espècies productives adequades.

Es crea una interacció que obté bones productivitats i treballa diversos sectors del sistema alimentari de la zona.

ANNEX 22

Xarxa Ciutadana Viu la Riera!

Pretén dur a la pràctica un procés participatiu per acordar accions entre tots els agents del territori que serveixin per a la millora continuada de la riera de Caldes.

Fases:

- 1) Opina: què agrada, què no agrada i què millorarien els ciutadans.
- 2) Decidim: tria consensuada d'accions prioritàries, assessorament d'experts i debat/acord amb l'administració pública
- 3) Mulla't: compromís ciutadà en el disseny i execució de les accions, i en la continuïtat en el temps del procés

El grup motor conformen el gruix actiu de la base ciutadana i garanteixen representativitat, pluralitat i implicació en el territori durant tot el procés participatiu. Han de ser part de l'espina dorsal de la construcció i pervivència de la xarxa de ciutadans implicats en la rehabilitació participada de la riera.

Han d'assumir un rol protagonista des de la comunitat dins del procés participatiu:

- Dir la vostra en el disseny, seguiment i programació dels tallers presencials
- Difondre els tallers presencial i animar a la participació per mantenir l'interès
- Col·laborar en l'anàlisi i en la interpretació dels resultats dels tallers presencials.
- Contribuir en el disseny, l'execució i el manteniment de les accions de millora consensuades.

Els beneficis d'aquest procés són proveir als grups motor d'una plataforma web per a:

- Recollir opinions i facilitar la presa de decisions participada
- Programar, coordinar i fer seguiment d'activitats i millores a la riera

- Promoure sinèrgies i cooperació entre diverses entitats locals
- Altres idees

ANNEX 23

Observatori Ciutadà de l'Horta

En l'actualitat l'Horta de València es troba greument amenaçada.

L'experiència de Per L'Horta i els diferents col·lectius que ens mobilitzem davant la desaparició i degradació dels espais agraris periurbans, evidencia la necessitat de tindre dades actualitzades i con-trastades de l'estat i l'evolució d'aquests espais, al mateix temps la necessitat d'implicar al major nombre de ciutadans i ciutadanes en la defensa del territori, que únicament es podrà donar a través del (re)coneixement dels elements i els valors presents al mateix.

Dotar de ferramentes a aquesta xarxa de col·lectius i individus que ajuden a obtenir aquestes dades, analitzar-les i compartir-les és cab-dal a l'hora de poder participar activament en les decisions que afec-ten el nostre territori.

L'Observatori Ciutadà de L'Horta es constitueix com una instància de participació ciutadana d'àmbit comarcal que contribuísca a la defensa de l'Horta de València.

Aquest Observatori vol servir de ferramenta per al treball de recopi-lació col·laborativa de dades sobre el territori d'Horta, que permetran tindre una visió del seu estat a diferents escales; i, així, poder fer anàlisi, dissenyar estratègies, campanyes i iniciatives de defensa del territori vinculades a les diferents àrees que l'afecten: agricultura i biodiversitat, aigua (gestió i reg), patrimoni (arquitectònic, hidràulic...), planejament urbanístic, paisat-ge i patrimoni immaterial (toponímia, tradicions).

A més, l'observació i mapeig dels elements i les activitats presents al pai-satge de l'Horta contribueixen a millorar el (re)coneixement del pa-trimoni per part de les persones involucrades en el projecte, com a primer pas per tal de garantir una defensa activa i efectiva del territori.

Tan important és allò que s'observa com la forma en què s'organitza i estructura el territori observat. Per això la recuperació de la partida com unitat d'observació del territori ha esdevingut un procés d'inves-tigació, en continua millora, que s'ha realitzat municipi a municipi per poder recuperar i entendre la forma d'anomenar i organitzar el territori de l'Horta.

El treball de recopilació de les dades es realitza de forma col·laborativa, on els individus i col·lectius interessats participen formant grups motors locals. Cada grup motor apadrina una o varies partides d'horta i es fa responsable d'arreglar les dades de la mateixa mitjançant les eixides a camp.

La forma de sistematitzar i organitzar la informació observada en les eixides a camp per cada grup motor és a través d'una plataforma web que permet el treball en xarxa en els diferents llocs del territori. Aquesta plataforma web complementa les seues utilitats amb funcions bàsi-ques de visualització de les dades sobre mapes territorials, a més de ser un canal de difusió del treball de l'Observatori.

ANNEX 24

Sindicat de llogaters

http://territori.scot.cat/cat/notices/2018/07/sindicat_de_llogaters_3353.php.

Grup de veïnes i veïns de Barcelona que busquen impulsar un sindicat de llogateres i llogaters a la ciutat per la defensa del dret a l'habitatge i a un lloguer assequible, estable, segur i digne.

Objectius

- Defensar un lloguer just
- Lluitar contra l'abús immobiliari
- Lluitar pel dret a l'habitatge i a viure a la ciutat

LA INICIATIVA

El Sindicat neix com una iniciativa transversal però amb una clara consciència política i col·lectiva. La voluntat primordial és aglutinar els i les veïnes que viuen o volen viure de lloguer, tant a habitatges del mercat privat com públics, per reivindicar conjuntament els seus drets i incidir a tots els àmbits administratius i de govern.

A través de l'organització i la mobilització busquen donar resposta a les demandes creixents al voltant del lloguer mitjançant serveis d'assessorament sobre els drets i deures i sobre les condicions contractuals dels lloguers (temporalitat, fiances, obres, condicions d'habitabilitat, manteniment, clàusules, etc).

També busquen tenir incidència en qüestions de caràcter més general com la Llei d'Arrendaments Urbans (LAU) o el desenvolupament de mesures legislatives pel control i la limitació dels preus del lloguer.

Promotors de la iniciativa

El Sindicat de Llogater@s funciona de manera assembleària i tant els membres afiliats com les persones que iniciaren el projecte són els promotors de totes les activitats i iniciatives ideades al llarg de l'existència d'aquest Sindicat.